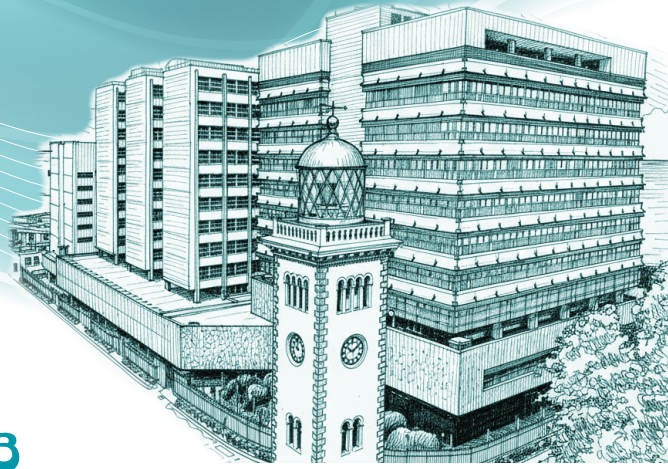

2 පරිච්ඡේදය

මූල්‍ය පද්ධතියේ තත්ත්වය

සාරාංශය

ශක්තිමත් වූ දේශීය සාර්ව ආර්ථික තත්ත්වයන් සහ විවක්ෂණශීලී ප්‍රතිපත්ති ක්‍රියාමාර්ග මධ්‍යයේ, 2025 වසර තුළ දී මූල්‍ය අංශයේ කාර්යසාධනය අඛණ්ඩව වැඩිදියුණු විය. විශේෂයෙන් ලිහිල් මුදල් ප්‍රතිපත්ති ස්ථාවරය සහ හිතකර සාර්ව ආර්ථික තත්ත්වයන් හේතුවෙන් ඇති වූ ණය සහ ලැබිය යුතු දෑ වල ප්‍රසාරණය හේතුවෙන්, බැංකු අංශයේ වත්කම් පදනම සැලකිය යුතු ලෙස ඉහළ ගියේය. ණය සහ ලැබිය යුතු දෑ වල වේගවත් ප්‍රසාරණයන් සමඟ, 2025 වසර තුළ දී බැංකු අංශයේ අදියර 3 යටතේ පවතින ණය අනුපාතය ක්‍රමයෙන් පහළ යන ලදී. කෙසේ වුවද, ආර්ථික අර්බුදයට පෙර මට්ටම හා සසඳන විට මෙම අනුපාතය 2025 වසර අවසානයේ දී ඉහළ මට්ටමක පැවතුණි. තවද, ශුද්ධ පොලී ආදායම සහ පොලී නොවන ආදායම ඉහළ යෑම හේතුවෙන් 2025 වසර තුළ දී බැංකු අංශයේ ලාභදායීතාව වැඩිදියුණු විය. මේ අතර, ප්‍රධාන වශයෙන් 2025 වසර තුළ දී සිදු වූ ඉහළ ණය ප්‍රසාරණය හේතුවෙන් මෙම අංශයේ ද්‍රවශීලතාව සහ ප්‍රාග්ධන ස්චාරකෂක පෙර වසරට සාපේක්ෂව පහත වැටීමක් දක්නට ලැබුණ ද, එය අවම ව්‍යවස්ථාපිත අවශ්‍යතාවලට වඩා ඉහළින් පැවතුණි. විශේෂයෙන් ණය සහ අත්තිකාරම් කළඹෙහි සිදු වූ වේගවත් වර්ධනය හේතුවෙන් 2025 වසර තුළ දී මුදල් සමාගම් අංශයේ කාර්යසාධනයෙහි ද සැලකිය යුතු ප්‍රසාරණයක් නිරීක්ෂණය කරන ලදී. වාහන සහ රන් මත පදනම් වූ ණයවල වර්ධනය මෙම සැලකිය යුතු ණය ප්‍රසාරණයට ප්‍රධාන වශයෙන් සහාය විය. මෙම ඉහළ ණය ප්‍රසාරණය මධ්‍යයේ මුදල් සමාගම් අංශයේ අදියර 3 යටතේ පවතින ණය අනුපාතය 2025 වසර තුළ දී පහළ ගියේය. මුදල් සමාගම් අංශයේ ප්‍රධාන අරමුදල් මූලාශ්‍රය ලෙස තැන්පතු අඛණ්ඩව පැවතුණ ද, වසර තුළ ණය ගැනීමේ වල සැලකිය යුතු වැඩි වීමක් දක්නට ලැබුණි. මෙම අංශයේ ලාභදායීතාව සැලකිය යුතු ලෙස වැඩිදියුණු වූ අතර, ද්‍රවශීලතාව සහ ප්‍රාග්ධන ස්චාරකෂක අවම නියාමන අවශ්‍යතාවලට වඩා ඉහළින් පැවතුණි. මේ අතර, 2025 වසර තුළ දී රක්ෂණ අංශය අඛණ්ඩ ප්‍රසාරණයක් වාර්තා කළ අතර, එය දළ ලියාපදිංචි වාරික සහ මුළු වත්කම්වල වැඩි වීම මගින් පිළිබිඹු විය. කෙසේ වෙතත්, මෙම අංශයේ ලාභදායීතාව සහ ප්‍රාග්ධන තත්ත්වය 2025 වසරේ දී පහත වැටීමක් දක්නට ලැබුණි. මූල්‍ය වෙළඳපොළ සම්බන්ධයෙන් ගත් කල, 2025 වසර තුළ දී කොටස් වෙළඳපොළෙහි දේශීය ආයෝජකයින් විසින් මෙහෙයවනු ලැබූ ශක්තිමත් ප්‍රසාරණයක් දක්නට ලැබුණි. ද්විතියික වෙළඳපොළ තුළ ශුද්ධ විදේශීය ගලායෑමක් වාර්තා වුවද, වෙළඳපොළ ප්‍රාග්ධනීකරණයේ වැඩි වීම සහ මිල දර්ශකවල කැපී පෙනෙන ඉහළ යෑම තුළින් කොටස් වෙළඳපොළෙහි මෙම ප්‍රසාරණය පිළිබිඹු විය. මේ අතර, විශේෂයෙන් භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කර සඳහා විදේශ ආයෝජකයන්ගේ ඉල්ලුම ඉහළ යෑම මධ්‍යයේ, රජයේ සුරැකුම්පත් වෙළඳපොළෙහි ඵලදා අනුපාතික 2025 වසරේ මුල් භාගයේ දී ක්‍රමානුකූල පහත වැටීමකින් අනතුරුව සමස්තයක් ලෙස ස්ථාවරව පැවතුණි. තවද, 2025 වසර තුළ දී ප්‍රධාන වශයෙන් මහ බැංකුව විසින් සිදු කරන ලද සැලකිය යුතු විදේශ විනිමය මිල දී ගැනීම් හේතුවෙන් දේශීය මුදල් වෙළඳපොළේ ද්‍රවශීලතා තත්ත්වයන් අතිරික්ත මට්ටම්වල පැවති අතර, දේශීය අන්තර් බැංකු විදේශ විනිමය වෙළඳපොළ ක්‍රියාකාරීත්වයේ කැපී පෙනෙන දියුණුවක් වාර්තා විය. මෙම වර්ධනයන් මධ්‍යයේ, 2025 වසරේ දී ගෙවීම් ක්ෂේත්‍රයේ පසුබිම අඛණ්ඩ පරිවර්තනයකට භාජනය වූ අතර, එය සාම්ප්‍රදායික ගෙවීම් ක්‍රමවලින් ඩිජිටල් ගෙවීම් ක්‍රම වෙත මාරුවීම මගින් පෙන්නුම් කරන ලදී. තවද, මහ බැංකුව රට තුළ මූල්‍ය අන්තර්ගතභාවය සහ මූල්‍ය පාරිභෝගික ආරක්ෂණය වැඩිදියුණු කිරීමට මෙන්ම, මූල්‍ය අංශය තුළ නීතිමය ප්‍රතිසංස්කරණ ක්‍රියාත්මක කිරීමට ද පියවර ගන්නා ලදී. එමෙන්ම, මහ බැංකුව විසින් වසර තුළ දී මුදල් විශුද්ධීකරණය වැළැක්වීම, ක්‍රස්තොදායට මුදල් සැපයීම මැඩපැවැත්වීම හා සමූලසාකක අවි සංගුණනය සඳහා මූල්‍යනය මැඩපැවැත්වීමට අදාළ කටයුතු, තැන්පතු රක්ෂණ හා නිරාකරණයන්ට අදාළ ක්‍රියාමාර්ග ගැනීම සහ

නිරසර මූල්‍ය කටයුතුවල නිරත වීම ද සිදු කරන ලදී. කෙසේ වෙතත්, 2025 වසර අවසාන භාගයේ ඇති වූ අයහපත් කාලගුණික තත්ත්වයන්ගේ පසු බලපෑම මෙන්ම, මැදපෙරදිග යුද්ධයෙන් පැන නගින ගෝලීය අවිනිශ්චිතතාවයන් ඉහළ යෑම හමුවේ දේශීය සාර්ව මූල්‍ය තත්ත්වයන්ට අවදානම් ඇති විය හැකි බැවින්, ඉදිරියේ දී මූල්‍ය අංශයේ ප්‍රවණතා සමීපව නිරීක්ෂණය කිරීම අත්‍යවශ්‍ය වේ.

2

2.1 සංඛ්‍යා සටහන මූල්‍ය පද්ධතියේ සමස්ත වත්කම් (අ)

	2024 (අ)		2025 (ඇ)	
	රුපියල් බිලියන	ප්‍රතිශතය (%)	රුපියල් බිලියන	ප්‍රතිශතය (%)
බැංකු අංශය	26,022.9	72.6	29,220.6	71.4
මහ බැංකුව	3,876.1	10.8	4,298.5	10.5
බලපත්‍රලාභී වාණිජ බැංකු	19,790.9	55.2	22,447.9	54.8
බලපත්‍රලාභී විශේෂිත බැංකු	2,355.9	6.6	2,474.2	6.0
නැන්පකු භාරගන්නා අනෙකුත් මූල්‍ය ආයතන	2,245.6	6.3	3,066.9	7.5
මුදල් සමාගම්	1,928.4	5.4	2,776.7	6.8
සමුපකාර ග්‍රාමීය බැංකු (ඇ)	301.1	0.8	269.5	0.7
බලපත්‍රලාභී ක්ෂුද්‍රමූල්‍ය සමාගම්	14.8	0.0	19.2	0.0
සකසුරුවම් හා ණය ගනුදෙනු සමුපකාර සමිති	1.3	0.0	1.5	0.0
විශේෂිත මූල්‍ය ආයතන	908.7	2.5	1,004.4	2.5
විශේෂිත කල්බදු මූල්‍යකරණ සමාගම්	1.3	0.0	1.1	0.0
ප්‍රාථමික අලෙවිකරුවන්	297.2	0.8	338.5	0.8
කොටස් තැරැව්කරුවන්	44.9	0.1	48.1	0.1
ඒකක භාර / ඒකක භාර කළමනාකරණ සමාගම්	554.2	1.5	599.3	1.5
වෙළඳපොළ අතරමැදියන් (ඉ)	11.1	0.0	17.4	0.0
ගිවිසුම්ගත ඉතිරි කිරීමේ ආයතන	6,673.6	18.6	7,635.5	18.7
රක්ෂණ සමාගම්	1,223.0	3.4	1,432.2	3.5
සේවක අර්ථසාධක අරමුදල	4,420.2	12.3	4,993.4	12.2
සේවා නියුක්තයන්ගේ භාර අරමුදල	586.1	1.6	670.5	1.6
අනුමත විශ්‍රාම සහ අර්ථසාධක අරමුදල්	339.2	0.9	433.3	1.1
රාජ්‍ය සේවා අර්ථසාධක අරමුදල	105.0	0.3	106.1	0.3
එකතුව	35,850.9	100.0	40,927.4	100.0

(අ) දත්ත නොමැතිවීම හේතුවෙන් ව්‍යාවසාය ප්‍රාග්ධන සමාගම් මෙම සංඛ්‍යා සටහනට ඇතුළත් කර නොමැත
 (ආ) සංශෝධිත
 (ඇ) තාවකාලික
 (ඈ) දත්ත නොමැතිකම හේතුවෙන් 2025 වසර අවසානයේ සමුපකාර ග්‍රාමීය බැංකුවල වත්කම් පදනම ලෙස එම වසරේ තුන්වන කාර්තුවේ වත්කම් පදනම යොදාගෙන ඇත
 (ඉ) වෙළඳපොළ අතරමැදියන් ලෙස ලියාපදිංචි වී ඇති බලපත්‍රලාභී බැංකු, මුදල් සමාගම් සහ විශේෂිත කල්බදු මූල්‍යකරණ සමාගම් හැර

මූලාශ්‍රය: ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව සමුපකාර සංවර්ධන දෙපාර්තමේන්තුව කමිකරු දෙපාර්තමේන්තුව විශ්‍රාම වැටුප් දෙපාර්තමේන්තුව සේවක අර්ථසාධක අරමුදල් දෙපාර්තමේන්තුව, ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව සේවා නියුක්තයන්ගේ භාර අරමුදල් මණ්ඩලය ශ්‍රී ලංකා රක්ෂණ නියාමන කොමිෂන් සභාව සණස මහා සංගමය ශ්‍රී ලංකා සුරැකුම්පත් සහ විනිමය කොමිෂන් සභාව

2.1 බැංකු අංශය

ලිහිල් මුදල් ප්‍රතිපත්ති ස්ථාවරය සහ වැඩිදියුණු වූ සාර්ව ආර්ථික තත්ත්වයන් හේතුවකොට ගෙන, බැංකු අංශය 2025 වසරේ දී සිය වත්කම් පදනම අඛණ්ඩව පුළුල් කළ අතර, නියාමන අවශ්‍යතාවලට වඩා ඉහළින් ද්‍රවශීලතාව සහ ප්‍රාග්ධන ස්ථාවරත්වය පවත්වා ගනිමින් සිය ඔරොත්තු දීමේ හැකියාව පෙන්නුම් කරන ලදී. බැංකු අංශය (මහ බැංකුව හැර), 2025 වසර අවසන් වන විට සමස්ත වත්කම්වලින් 60.8%කට ගිණිකම් කියමින් මූල්‍ය අංශයේ ප්‍රමුඛත්වය ගන්නා ලදී. මෙම අංශය, බලපත්‍රලාභී බැංකු 30කින්, එනම් විදේශ බැංකු ශාඛා 11ක් ද ඇතුළුව, බලපත්‍රලාභී වාණිජ

බැංකු 24කින් සහ බලපත්‍රලාභී විශේෂිත බැංකු 6කින් සමන්විත විය. තවද, බැංකු ජාලය පුළුල් කිරීම සහ බැංකු සේවා වැඩිදියුණු කිරීම මගින්, බැංකු අංශය මූල්‍ය අතරමැදිකරණය සහ මූල්‍ය අන්තර්ගතභාවය ප්‍රවර්ධනය කිරීම අඛණ්ඩව සිදු කරන ලදී. 2025 වසර තුළ දී බැංකු ශාඛා 21ක් සහ ස්වයංක්‍රීය ටෙලර් යන්ත්‍ර 158ක් ස්ථාපනය කරන ලද අතර, බැංකු ශාඛා 21ක් සහ ස්වයංක්‍රීය ටෙලර් යන්ත්‍ර 31ක් වසා දමන ලදී. ඒ අනුව, 2025 වසර අවසානය වන විට සමස්ත බැංකු ශාඛා/ඒකක සංඛ්‍යාව සහ ස්වයංක්‍රීය ටෙලර් යන්ත්‍ර සංඛ්‍යාව පිළිවෙලින් 7,973ක් සහ 7,412ක් ලෙස වර්ධන විය.

2.2 සංඛ්‍යා සටහන බැංකු, බැංකු ශාඛා සහ අනෙකුත් බැංකු ඒකක ව්‍යාප්තිය			
වර්ගීකරණය	2024 වසර	2025 වසර	
	අවසානයට (අ)	අවසානයට (ආ)	
බලපත්‍රලාභී වාණිජ බැංකු			
I. මුළු බලපත්‍රලාභී වාණිජ බැංකු සංඛ්‍යාව	24	24	
දේශීය බැංකු	13	13	
විදේශීය බැංකු	11	11	
II. මුළු බලපත්‍රලාභී වාණිජ බැංකු ඒකක සංඛ්‍යාව	6,907	7,262	
ශාඛා (අ)1	2,936	2,931	
දේශීය බැංකු	2,895	2,890	
විදේශීය බැංකු	41	41	
ශිෂ්‍ය ඉතුරුම් ඒකක	3,971	4,331	
III. ස්වයංක්‍රීය ටෙලර් යන්ත්‍ර	6,781	6,908	
බලපත්‍රලාභී විශේෂිත බැංකු			
I. මුළු බලපත්‍රලාභී විශේෂිත බැංකු සංඛ්‍යාව	6	6	
ජාතික මට්ටමේ ඉතිරි කිරීමේ බැංකු	1	1	
නිවාස ණය ආයතන	2	2	
අනෙකුත් බලපත්‍රලාභී විශේෂිත බැංකු	3	3	
II. මුළු බලපත්‍රලාභී විශේෂිත බැංකු ඒකක සංඛ්‍යාව	706	711	
ශාඛා (අ)1	706	711	
ජාතික මට්ටමේ ඉතිරි කිරීමේ බැංකු	268	274	
නිවාස ණය ආයතන	64	64	
අනෙකුත් බලපත්‍රලාභී විශේෂිත බැංකු	374	373	
III. ස්වයංක්‍රීය ටෙලර් යන්ත්‍ර	504	504	
මුළු බැංකු ශාඛා සහ අනෙකුත් බැංකු ඒකක සංඛ්‍යාව	7,613	7,973	
මුළු ස්වයංක්‍රීය ටෙලර් යන්ත්‍ර සංඛ්‍යාව	7,285	7,412	

(අ) සංශෝධිත මූලාශ්‍රය: ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව
(ආ) තාවකාලික
(අ) ශිෂ්‍ය ඉතුරුම් ඒකක හැර සියලුම බැංකු ඒකක

ප්‍රධාන වශයෙන් ණය සහ ලැබිය යුතු දෑ සැලකිය යුතු ලෙස වැඩි වීම හේතුවෙන් 2025 වසර තුළ දී බැංකු අංශයේ මුළු වත්කම් ප්‍රසාරණය විය. බැංකු අංශයේ සමස්ත වත්කම්, 2025 වසර තුළ රුපියල් බිලියන 2,775.3කින් ඉහළ යමින් රුපියල් බිලියන 24,922.1ක මට්ටමට ළඟා වූ අතර, 2024 වසර අවසානයේ වාර්තා වූ 8.6%ක වාර්ෂික ලක්ෂ්‍යමය වර්ධනයට සාපේක්ෂව, 2025 වසර අවසානයේ 12.5%ක වර්ධනයක් වාර්තා කරන ලදී. මෙම වත්කම්වල වැඩි වීමට මූලික වශයෙන් දායක වූ ණය සහ ලැබිය යුතු දෑ, 2024 වසර අවසානයේ පැවති 4.1%ක වාර්ෂික ලක්ෂ්‍යමය වර්ධනයට සාපේක්ෂව 2025 වසර අවසානය වන විට 21.4%ක් දක්වා සැලකිය යුතු ලෙස වර්ධනය විය. මෙම අංශයේ සමස්ත ණය කළඹෙන් 64.5%ක්

2.3 සංඛ්‍යා සටහන බැංකු අංශයේ වත්කම් සහ වගකීම් සංයුතිය						
අයිතමය	2024 (අ)		2025 (ආ)		වෙනස (%)	
	රුපියල් බිලියන	ප්‍රතිශතය (%)	රුපියල් බිලියන	ප්‍රතිශතය (%)	2024	2025
වත්කම්						
ණය සහ ලැබිය යුතු දෑ	11,476.7	51.8	13,933.2	55.9	4.1	21.4
ආයෝජන	9,089.8	41.0	9,369.6	37.6	24.5	3.1
වෙනත් (අ)2	1,580.3	7.1	1,619.3	6.5	(23.8)	2.5
වගකීම්						
තැන්පතු	17,969.3	81.1	19,927.4	80.0	8.1	10.9
ණය ගැනුම්	1,292.9	5.8	1,678.2	6.7	(7.5)	29.8
ප්‍රාග්ධන අරමුදල්	2,054.1	9.3	2,374.0	9.5	16.3	15.6
වෙනත්	830.5	3.7	942.5	3.8	38.2	13.5
මුළු වත්කම්/වගකීම්	22,146.8	100.0	24,922.1	100.0	8.6	12.5

(අ) සංශෝධිත මූලාශ්‍රය: ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව
(ආ) තාවකාලික
(අ) මුදල් හා බැංකු ශේෂයන්, ස්ථාපනයන්, ප්‍රති විකුණුම් ගිවිසුම් සහ ස්ථාවර වත්කම් ඇතුළත් වේ

පරිභෝජන, ඉදිකිරීම්, තොග හා සිල්ලර වෙළඳාම්, නිෂ්පාදන සහ මූල්‍ය සේවා යන ආර්ථික අංශ පහ වෙත සංකේන්ද්‍රණය වී තිබුණි. ණය සහ ලැබිය යුතු දෑ වල මෙම සැලකිය යුතු වැඩි වීම ආයෝජන කෙරෙහි බලපෑ අතර, ඒ අනුව 2024 වසර අවසානයේ වාර්තා කළ 24.5%ක වාර්ෂික ලක්ෂ්‍යමය වර්ධනයට සාපේක්ෂව 2025 වසර අවසානයේ දී බැංකු අංශයේ ආයෝජන 3.1%ක් දක්වා පහත වැටුණි.

2025 වසර අවසානයේ දී, බැංකු අංශයේ සමස්ත වගකීම් සහ ප්‍රාග්ධනයෙන් 80.0%ක් නියෝජනය කළ තැන්පතු, එම අංශයේ අරමුදල් සැපයීමේ ප්‍රධාන ප්‍රභවය ලෙස අඛණ්ඩව පැවතුණු අතර, කොටස් ප්‍රාග්ධනය සහ ණය ගැනීම් පිළිවෙලින් 9.5%ක් සහ 6.7%ක් විය. 2025 වසර තුළ සමස්ත තැන්පතු, රුපියල් බිලියන 1,958.1කින් ඉහළ යමින් රුපියල් බිලියන 19,927.4ක මට්ටමට ළඟා

2.4 සංඛ්‍යා සටහන බැංකු අංශයේ තැන්පතු සංයුතිය						
අයිතමය	2024 (අ)		2025 (ආ)		වෙනස (%)	
	රුපියල් බිලියන	ප්‍රතිශතය (%)	රුපියල් බිලියන	ප්‍රතිශතය (%)	2024	2025
ඉල්ලුම් තැන්පතු	1,109.5	6.2	1,347.6	6.8	2.5	21.5
ඉතුරුම් තැන්පතු	4,502.7	25.1	5,243.6	26.3	4.9	16.5
කාලීන තැන්පතු	12,155.8	67.6	13,041.6	65.4	10.0	7.3
වෙනත් තැන්පතු	201.3	1.1	294.6	1.5	(4.0)	46.4
මුළු තැන්පතු	17,969.3	100.0	19,927.4	100.0	8.1	10.9

(අ) සංශෝධිත මූලාශ්‍රය: ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව
(ආ) තාවකාලික

2

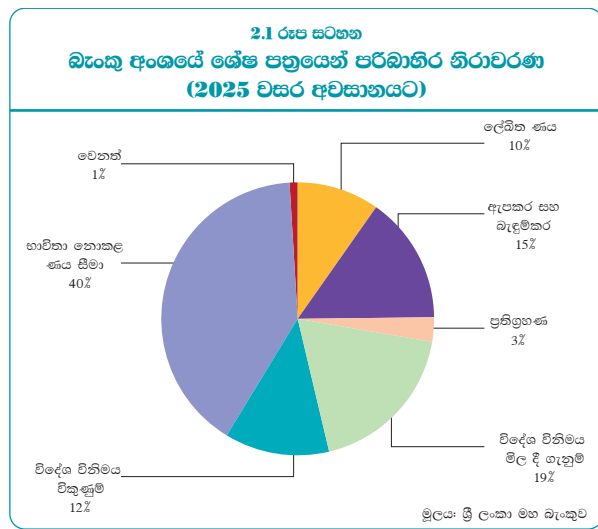
විය. කාලීන තැන්පතු වැඩි වීම මුළු තැන්පතුවල සමස්ත වැඩි වීමෙන් 45.2%ක් සඳහා දායක වූ අතර, ඉතුරුම් තැන්පතු 37.8%ක් සඳහා දායක විය. 2025 වසර අවසන් වන විට, කාලීන තැන්පතු සමස්ත තැන්පතුවලින් 65.4%ක් වූ අතර, ඉතුරුම් තැන්පතු සහ ඉල්ලුම් තැන්පතු පිළිවෙලින් 26.3%ක් සහ 6.8%ක් විය. ඉතුරුම් සහ ඉල්ලුම් තැන්පතුවල සැලකිය යුතු වර්ධනයේ ප්‍රතිඵලයක් ලෙස ජංගම හා ඉතුරුම් ගිණුම් අනුපාතය, 2024 වසර අවසානයේ දී වාර්තා වූ 31.2% සිට 2025 වසර අවසානයේ දී 33.1%ක් දක්වා ඉහළ යන ලදී. තවද, වසර තුළ දී බැංකු අංශයේ සමස්ත ණය ගැනීම් රුපියල් බිලියන 385.3කින් ඉහළ ගිය අතර, එය 2024 වසර අවසානයේ දී පෙන්නුම් කළ 7.5%ක සංකෝචනයට සාපේක්ෂව 2025 වසර අවසානයේ දී 29.8%ක වර්ධනයක් වාර්තා කරන ලදී. මෙම ඉහළ යෑමට ප්‍රධාන වශයෙන් රුපියල් ණය ගැනීම් රුපියල් බිලියන 378.1කින් වැඩි වෙමින් 35.7%ක වාර්ෂික ලක්ෂ්‍යමය වර්ධනයක් වාර්තා කිරීම හේතු වූ අතර, 2025 වසර අවසානයේ දී විදේශ මුදල් ණය ගැනීම් 2.7%ක වාර්ෂික ලක්ෂ්‍යමය සංකෝචනයක්, එනම් එ. ජ. ඩොලර් මිලියන 21.9ක පහත වැටීමක් වාර්තා කරන ලදී.

ආනයන සීමාවන් ලිහිල් කිරීමත් සමඟ වෙළඳාම ආශ්‍රිත ක්‍රියාකාරකම් වේගවත් වීම ද හේතුවෙන්, 2025 වසරේ දී ශේෂ පත්‍රයෙන් පරිබාහිර නිරාවරණයන් කැපී පෙනෙන ලෙස වර්ධනය විය. ඒ අනුව, බැංකු අංශයේ ශේෂ පත්‍රයෙන් පරිබාහිර නිරාවරණ, 2024 වසරේ දී 3.4%ක වාර්ෂික ලක්ෂ්‍යමය වර්ධනයක් වාර්තා කරමින් රුපියල් බිලියන 175.5කින් වැඩි වීමට සාපේක්ෂව 2025 වසරේ දී 21.3%ක වර්ධනයක් වාර්තා කරමින් රුපියල් බිලියන 1,127.6කින් කැපී පෙනෙන ලෙස ඉහළ යන ලදී. 2025 වසර තුළ, භාවිත නොකළ ණය සීමා රුපියල් බිලියන 369.8කින්, ශේෂ පත්‍රයෙන් බාහිර විදේශ විනිමය මිල දී ගැනීම් රුපියල් බිලියන

353.4කින්, ලේඛනගත ණය රුපියල් බිලියන 189.0කින්, ශේෂ පත්‍රයෙන් බාහිර විදේශ විනිමය විකිණුම් රුපියල් බිලියන 149.5කින්, ඇපකර හා බැඳුම්කර රුපියල් බිලියන 112.6කින් සහ ප්‍රතිග්‍රහණ රුපියල් බිලියන 25.8කින්, යනාදී ලෙස සැලකිය යුතු වර්ධනයක් පෙන්නුම් කරන ලදී.

බැංකු අංශයේ අදියර 3 යටතේ පවතින ණය අනුපාතය 2025 වසර තුළ දී පහළ ගිය අතර, එයට ප්‍රධාන වශයෙන් ණයෙහි සැලකිය යුතු ප්‍රසාරණය සහ අදියර 3 යටතේ පවතින ණයවල සුළු පහත වැටීම හේතු විය. ඒ අනුව, අදියර 3 යටතේ පවතින ණය අනුපාතය (භාවිත නොකළ ණය සීමා ඇතුළුව), 2024 වසර අවසානයේ පැවති 12.3% සිට 2025 වසර අවසානයේ දී 9.7%ක් දක්වා අඩු විය. මුළු ණය ප්‍රමාණය රුපියල් බිලියන 2,456.5කින් සැලකිය යුතු ලෙස වැඩි වීමට අමතරව, අදියර 3 යටතේ පවතින ණයෙහි (භාවිත නොකළ ණය සීමා ඇතුළුව) රුපියල් බිලියන 56.9ක සුළු අඩු වීම ද වසර තුළ අදියර 3 යටතේ පවතින ණය අනුපාතයේ මෙම පහත වැටීමට දායක වූ අතර, එමගින් ණය ගුණාත්මකභාවය කෙරෙහි වැඩිදියුණු වූ සාර්ව ආර්ථික තත්ත්වයන්ගේ බලපෑම පෙන්නුම් කෙරේ. කෙසේ වෙතත්, බැංකු අංශය 2025 වසර අවසානයේ දී වාර්තා කළ අදියර 3 යටතේ පවතින ණය අනුපාතය, ආර්ථික අර්බුදයට පෙර පැවති මට්ටමට සාපේක්ෂව ඉහළ මට්ටමක පැවතුණි. තවද, බැංකු අංශයේ අදියර 3 යටතේ පවතින ණය සඳහා වන ණය හානිකරණ ආවරණ අනුපාතය, 2024 වසර අවසානයේ පැවති 54.1% සිට 2025 වසර අවසානයේ දී 58.3%ක් දක්වා ඉහළ ගියේය. කෙසේ වෙතත්, දිට්වා සුළු කුණාටුවේ බලපෑමෙහි ප්‍රතිඵලයක් ලෙස ණය අයකර ගැනීම ප්‍රමාද වීම සහ ඉහළ හානිකරණ අවධානය සපුරා ගැනීම මෙන්ම, මැද පෙරදිග කලාපයේ යුදමය බලපෑම් හේතුවෙන් ණයවල ගුණාත්මකභාවය පවත්වා ගැනීම බැංකු අංශය මුහුණ දෙන අභියෝගයන් අතර වේ.

ද්‍රවශීලතා ආවරණ අනුපාත සහ ශුද්ධ ස්ථායී අරමුදල් අනුපාතය මගින් පෙන්නුම් කරන පරිදි බැංකු අංශයේ ද්‍රවශීලතාව, ඉහළ ණය ප්‍රසාරණය හේතුවෙන් 2025 වසර තුළ පහත වැටුණු නමුත්, අවම නියාමන අවධානාවලට වඩා බෙහෙවින් ඉහළ මට්ටමක පැවතුණි. 2024 වසර අවසානයේ 349.9%ක් වූ මෙම අංශයේ රුපියල් ද්‍රවශීලතා ආවරණ අනුපාතය, 2025 වසර අවසානයේ 283.3%ක් දක්වා අඩු විය. මේ අතර, මෙම අංශයේ සමස්ත ද්‍රවශීලතාවයේ දර්ශකයක් වන සියලු මුදල් ඒකක සඳහා අදාළ ද්‍රවශීලතා ආවරණ අනුපාතය ද 2024 වසර අවසානයේ පැවති 313.8% සිට 2025 වසර අවසානයේ 249.7%ක් දක්වා පහත වැටුණි. කෙසේ වෙතත්, මෙම අනුපාත දෙකම අවම නියාමන අවධානාවය වන 100%ට වඩා බෙහෙවින් ඉහළ මට්ටමක පැවති අතර, කෙටි කාලීන ද්‍රවශීලතා

විශේෂ සටහන 3
බැංකු අංශයේ ඔරොත්තු දීමේ හැකියාව සහ ස්ථායීතාවය ප්‍රවර්ධනය කිරීම සඳහා
බැංකු අංශය ඒකාබද්ධ කිරීම

පසුබිම

2025 වසර අවසන් වන විට ආසන්න වශයෙන් රුපියල් ට්‍රිලියන 25ක වත්කම් සහිත ශ්‍රී ලංකාවේ බැංකු අංශය බලපත්‍රලාභී වාණිජ බැංකු 24ක් සහ බලපත්‍රලාභී විශේෂිත බැංකු 6කින් සමන්විතව මූල්‍ය පද්ධතියේ ප්‍රමුඛත්වය දරන අතර, මූල්‍ය පද්ධතියේ මුළු වත්කම්වලින් විශාලතම කොටසට (61%) හිමිකම් කියයි. පරිමාණය, අන්තර් සම්බන්ධතාවය, ආදේශන හැකියාව සහ සංකීර්ණත්වය මත පදනම්ව, වර්තමානයේ, ශ්‍රී ලංකාවේ බලපත්‍රලාභී බැංකු 5ක් පමණක් දේශීය පද්ධතිමය වශයෙන් වැදගත් බැංකු (D-SIBs) ලෙස නම් කර ඇත. එසේම, ශ්‍රී ලංකාවේ බලපත්‍රලාභී බැංකු කිහිපයක් වත්කම් ප්‍රමාණය සහ ප්‍රාග්ධන පදනම අනුව සාපේක්ෂව තවදුරටත් කුඩා මට්ටමක පවතී. මෙම ව්‍යුහාත්මක සීමාව, මූල්‍ය කම්පන අවශෝෂණය කරගැනීමට සහ ආර්ථික ආතති කාල පරිච්ඡේදවලට ඔරොත්තු දීමට ඔවුන්ගේ ඇති හැකියාව සීමා කරයි. මෙවැනි වාතාවරණයක් තුළ, ශක්තිමත් ශේෂ පත්‍ර, විවිධාංගීකරණය වූ බැංකු ව්‍යාපාර කළඹ සහ ශක්තිමත් යහපාලන සහ අවදානම් කළමනාකරණ රාමු සහිත විශාල බැංකු පැවතීම වඩාත් වැදගත් වී තිබේ. එවැනි ආයතන මගින් මූර්ත ආර්ථිකයට සිදුවන වක්‍ර අවදානම් අවම කිරීම තුළින් බැංකු අංශයේ සමස්ත ඔරොත්තු දීමේ හැකියාව වැඩිදියුණු කරනු ඇත. තවද, මෙය ජාත්‍යන්තර වෙළඳපොළ තුළ ශ්‍රී ලංකාවේ බැංකු අංශයේ ශක්තිමත් පැවැත්මක් සඳහා පහසුකම් සපයන අතරම, මහජන විශ්වාසය තවදුරටත් ශක්තිමත් කරනු ඇත.

මූල්‍ය අංශයේ ඒකාබද්ධ කිරීම පිළිබඳ කලාපීය අත්දැකීම්¹

මේ සම්බන්ධයෙන් ආසියානු කලාපීය අත්දැකීම් සලකා බැලීමේදී, කලාපයේ රටවල් කිහිපයක් මූල්‍ය පද්ධති ශක්තිමත් කිරීම සහ තිරසාර වූ ආර්ථික වර්ධනයට සහාය වීම සඳහා පියවරක් ලෙස, බැංකු අංශය ඒකාබද්ධ කිරීමේ වැඩසටහන් සිදු කර ඇත. උදාහරණයක් ලෙස, ඉන්දියාව සිය ජාතික ආර්ථිකය ශක්තිමත් කිරීමට දායකත්වය ලබා දෙමින් බැංකුවල කාර්යක්ෂමතාව, ලාභදායීතාවය වැඩිදියුණු කිරීම සහ එහි බැංකුවල ගෝලීය තරගකාරීත්වය ශක්තිමත් කිරීම අරමුණු කරගත් බැංකු ඒකාබද්ධ කිරීම් මාලාවක් හරහා බැංකු අංශයේ ඒකාබද්ධ කිරීම අනුගමනය කර ඇත. ඒ අනුව, ඉන්දීය රජය විසින් දරන ලද ඒකාබද්ධ කිරීමේ ප්‍රයත්නයන් හේතුවෙන් 2017

දී 27ක්ව පැවති රාජ්‍ය අංශයේ බැංකු සංඛ්‍යාව 2020 වන විට 12 දක්වා අඩු කිරීමට හැකි වී ඇති අතර, එමගින් රාජ්‍ය අංශයේ විශාලතම බැංකුවලට ශක්තිමත්, වඩාත් ඔරොත්තු දිය හැකි සහ වඩාත් තරගකාරී ආයතන බවට පත් වීමට හැකි විය. නේපාල රාජ්‍ය බැංකුව ද 2011 දී ඒකාබද්ධ ප්‍රතිපත්තියක් හඳුන්වා දුන් අතර එහි ප්‍රතිඵලයක් ලෙස නේපාලයේ මූල්‍ය ආයතන සංඛ්‍යාව අඩු වී ඇත. සිංගප්පූරුව 2000 දශකයේ මුල් භාගයේ දී බැංකු අංශය ලිබරල්කරණ වැඩසටහනකට සමගාමීව එහි ඒකාබද්ධ කිරීම ක්‍රියාත්මක කළේය. මෙම ක්‍රියාවලිය මගින් දේශීය බැංකු සමූහ 6ක් ප්‍රධාන දේශීය බැංකු සමූහ 3කට අඩු කරන ලදී (DBS Bank Ltd., Oversea-Chinese Banking Corporation Ltd. and United Overseas Bank Ltd.). එය වර්තමානයේ පවත්නා වූ වඩාත් ඒකාබද්ධ බැංකුකරණ වාතාවරණයකට මඟ පෑදූ අතර, බැංකුවල හැකියාවන් ශක්තිමත් කිරීමට, කාර්යක්ෂම කළමනාකරණ කණ්ඩායම් ගොඩනැගීමට සහ සමස්ත මෙහෙයුම් කාර්යක්ෂමතාව සහ සඵලතාව වැඩිදියුණු කිරීමට හේතු විය. 1997 දී මැලේසියාව ද නම මූල්‍ය අංශය විධිමත් කිරීම සඳහා මෙවැනිම ඒකාබද්ධ කිරීමේ වැඩසටහනක් ආරම්භ කළේය. ඒ අනුව, 1998 වන විට, මූල්‍ය සමාගම් සංඛ්‍යාව 39 සිට 8 දක්වා අඩු වූ අතර, අවසානයේ සියලුම මූල්‍ය සමාගම් වාණිජ බැංකු සමඟ ඒකාබද්ධ විය. 2000 වන විට, මැලේසියාවේ බැංකු ආයතන 54න් 50ක් බැංකු සමූහ 10කට ඒකාබද්ධ කරන ලදී. ආසියානු මූල්‍ය අර්බුදයෙන් පසුව, තායිලන්තය, දකුණු කොරියාව, ඉන්දුනීසියාව සහ පිලිපීනය ඇතුළු තවත් ආසියානු රටවල් කිහිපයකම මේ හා සමාන මූල්‍ය අංශ ඒකාබද්ධ කිරීමේ ප්‍රයත්නයන් නිරීක්ෂණය වී තිබේ.

ශ්‍රී ලංකාවට ද මූල්‍ය අංශය ඒකාබද්ධ කිරීම සම්බන්ධයෙන් අත්දැකීම් ඇති අතර, 2014 රජයේ අයවැයෙන් ප්‍රකාශයට පත් කළ පරිදි, ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව සහ රජය එක්ව 2014 වසරේ දී මූල්‍ය අංශය ඒකාබද්ධ කිරීමේ වැඩසටහනක් ක්‍රියාත්මක කරන ලදී. මෙම වැඩසටහන ප්‍රධාන වශයෙන් බැංකු නොවන මූල්‍ය ආයතන ඉලක්ක කරගත් අතර, සාර්ථක ඒකාබද්ධ කිරීම් කිහිපයක් තිබියදී වුවත්, එය තවදුරටත් සමාලෝචනය කරන තෙක් අත්හිටුවන ලදී. කෙසේ වෙතත්, 2015 වසර තුළ දී ඩී.එල්.සී.සී බැංකුව සහ ඩී.එල්.සී.සී වර්ධන බැංකුව ඒකාබද්ධ වීමෙන් අනතුරුව ඩී.එල්.සී.සී බැංකුක් පී.එල්.සී නමින් ස්ථාපිත විය. තවද, සීමාසහිත MBSL සේවිනිගේස් බැංකුව, ශ්‍රී ලංකා මර්චන්ට් බැංකුක් පී.එල්.සී සහ සීමාසහිත MCSL මූල්‍ය සමාගම සමඟ ඒකාබද්ධ කිරීමෙන් මර්චන්ට් බැංකුක් ඔෆ් ශ්‍රී ලංකා ඇන්ඩ් ෆිනෑන්ස් පී.එල්.සී ස්ථාපිත කරන ලද අතර, එය ලංකා බැංකුවේ පරිපාලිතයක් වේ. තවද, 2019 දී ලංකාපුත්‍ර සංවර්ධන බැංකුව, ප්‍රාදේශීය සංවර්ධන බැංකුව සමඟ ඒකාබද්ධ කරන ලදී.

¹ මූලාශ්‍ර:
• Annual Report of Central Bank of Sri Lanka, 2014 and 2015.
• Deepthi, C. A., Sindhu, K. P. & John, B. M., 2024. Public Sector Bank Mergers in India since 2020. *Journal of Visual and Performing Arts*, 5(1), pp. 3510-3515. Available at https://www.researchgate.net/publication/395982482_PUBLIC_SECTOR_BANK_MERGERS_IN_INDIA_SINCE_2020
• Nepal Rastra Bank, 2022. *Optimal number of banks and financial institutions in Nepal*. Available at <https://www.nrb.org.np/contents/uploads/2022/04/Optimal-Number-of-Banks-and-Financial-Institutions-in-Nepal.pdf>
• Speech by Siriwardana, C. J. P., former Assistant Governor of the Central Bank of Sri Lanka on Financial Sector Consolidation – Why and How? at the Central Bank of Sri Lanka 64th anniversary oration, September 2014. Available at <https://www.bis.org/reviuev/r141103g.pdf>

ශ්‍රී ලංකාවේ බැංකු අංශයේ බණ්ඩනය වූ ස්වභාවය

ශ්‍රී ලංකාවේ බැංකු අංශයේ වත්මන් ව්‍යුහය බෙහෙවින් බණ්ඩනය වී ඇත. ඒ අනුව, විශාලතම බැංකු 6 බැංකු අංශයේ මුළු වත්කම්වලින් ආසන්න වශයෙන් 75%ක් නියෝජනය කරන අතර, ඉතිරි බැංකු 24, 25%ක වෙළඳපොළ කොටසක් සඳහා තරග කරයි. (වි.ස. 3.1 වගුව)

ඒ අනුව, බැංකු අංශයේ බණ්ඩනය වූ ස්වභාවය, මෙහෙයුම් අකාර්යක්ෂමතා, සම්පත්වල සීමිත බව, තොරතුරු තාක්ෂණ පද්ධතිවල අඩුපාඩු සහ ප්‍රමාණවත් නොවන වෙළඳපොළ කොටස වැනි සාධක හේතුවෙන් මූල්‍ය පාරිභෝගික අවශ්‍යතා ඵලදායී ලෙස සපුරාලීමට සහ පුළුල් ආර්ථික වර්ධනයට දායක වීමට බලපත්‍රලාභී බැංකුවලට ඇති හැකියාව සීමා කරයි. මෙය, මූල්‍ය පද්ධතිය පුරා අවදානම් සම්ප්‍රේෂණය කළ හැකි අභ්‍යන්තර හා බාහිර කම්පන දෙකටම ශක්තිමත්ව මුහුණ දීමට බැංකු අංශයේ සමස්ත ඔරොත්තු දීමේ හැකියාව වැඩි දියුණු කිරීම සඳහා ශක්තිමත් ශේෂ පත්‍ර, යහපාලනය සහ අවදානම් කළමනාකරණ රාමු සහිත විශාල බැංකු සඳහා ඇති අවශ්‍යතාවය වර්ධනය කරයි.

2025 වර්ෂය තුළ ක්‍රියාත්මක කරන ලද ක්‍රියාමාර්ග

ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ පාලක මණ්ඩලය විසින් බලපත්‍රලාභී බැංකු සඳහා බැංකු අංශය ඒකාබද්ධ කිරීම සඳහා වන රාමුව නිකුත් කිරීමට 2025 ඔක්තෝබර් මාසයේදී අනුමැතිය ලබා දෙන ලදී. ඒ අනුව, ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව විසින් 2025 දෙසැම්බර් 12 දිනැති ලිපියක් මගින් ලකුණු ක්‍රමයක් මත පදනම් වූ අර්ධ වාර්ෂික ඇගයීම් පිළිබඳව දේශීයව සංස්ථාපනය කරන ලද කුඩා ප්‍රමාණයේ බැංකු වෙත දැනුම් දෙන ලදී. පසුව, ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව විසින් ශ්‍රී ලංකාවේ බැංකු අංශයේ සුරක්ෂිත බව සහ ශක්තිමත් බව තහවුරු කිරීමට බැංකු අංශය ඒකාබද්ධ කිරීම සඳහා සුදුසු උපායමාර්ග අනුගමනය කරන ලෙසට බලපත්‍රලාභී බැංකුවලට දන්වමින්, 2026 ජනවාරි 23 වන දින බැංකු අංශය ඒකාබද්ධ කිරීම සඳහා වන රාමුවක් බලපත්‍රලාභී බැංකු වෙත නිකුත් කරන ලදී. බැංකු අංශය ඒකාබද්ධ කිරීම සඳහා බලපත්‍රලාභී බැංකු වෙත නිකුත් කරන ලද රාමුවේ කැපී පෙනෙන ලක්ෂණ පහත දැක්වේ.

- දේශීයව සංස්ථාපනය කරන ලද කුඩා පරිමාණ බලපත්‍රලාභී බැංකු ස්වයං තක්සේරුවකින් සහ නියාමන තක්සේරුවකින් සමන්විත ලකුණු ක්‍රමයක් මත පදනම්ව අර්ධ වාර්ෂිකව ඇගයීමට ලක් කෙරේ. බලපත්‍රලාභී බැංකු විසින් පවත්වනු ලබන ස්වයං තක්සේරුව සඳහා ප්‍රමාණාත්මක සහ ගුණාත්මක නිර්ණායක නිශ්චිතව දක්වා ඇති අතර, ප්‍රාග්ධනය, ලාභදායීතාවය, වත්කම්වල ගුණාත්මකභාවය, ද්‍රවශීලතාවය සහ සංකේන්ද්‍රණය ප්‍රමාණාත්මක නිර්ණායක ලෙසද, ප්‍රමාණවත් පහසුකම් නොලැබෙන පාරිභෝගික කොටස් සඳහා සේවා සැපයීම, ව්‍යාපාර ආකෘති තිරසාරභාවය, කළමනාකරණ තොරතුරු පද්ධතිවල ප්‍රමාණවත්භාවය සහ ඵලදායීතාවය ගුණාත්මක නිර්ණායක ලෙසද දක්වා ඇත. තවද, නියාමන තක්සේරුව සඳහා අවදානම් කළමනාකරණය, සම්පත්වල ප්‍රමාණවත් බව සහ බලපත්‍රලාභී බැංකුවල නියාමන සහ සාර්ව ආර්ථික පරිසරය සලකා බලනු ලැබේ.
- මේ සම්බන්ධයෙන්, අනෙකුත් පියවරයන්ට සමගාමීව, ලකුණු ක්‍රමයට අනුව කලින් තීරණය කරන ලද සීමාවකට වඩා අඩු ලකුණු සංඛ්‍යාවක් අබණ්ඩව ලබා ගන්නා බලපත්‍රලාභී බැංකු සඳහා අනිවාර්ය ඒකාබද්ධ කිරීම සිදු කිරීමට අවශ්‍ය ක්‍රියාමාර්ග ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව විසින් ක්‍රියාත්මක කරනු ඇත.
- තවදුරටත්, එක් එක් බැංකුවේ වත්කම් ප්‍රමාණයට සමානුපාතිකව ඒකාබද්ධ කිරීමේ උපාය මාර්ග අනුගමනය කිරීම සඳහා මෙම රාමුව බලපත්‍රලාභී බැංකු වෙත පහසුකම් සපයන අතර, අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩලයේ සහ කොටස් හිමියන්ගේ අනුමැතිය ලබා ගැනීම, ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ අනුමැතිය ලබා ගැනීම, මානව සම්පත් කළමනාකරණයට අදාළ විය හැකි ගැටළු විසඳීම, තැන්පත්කරුවන් ආරක්ෂා කිරීම සහ සාධාරණ වෙළඳපොළ හැසිරීම යනාදිය ඇතුළුව ඒකාබද්ධ කිරීම පිළිබඳ පුළුල් මගපෙන්වීමක් සපයයි.

වි.ස. 3.1 වගුව			
2025 දෙසැම්බර් 31 දිනට බැංකු අංශයේ සංයුතිය			
වර්ගය	වත්කම් ප්‍රමාණය	බැංකු සංඛ්‍යාව	වෙළඳපොළ කොටස
විශාල බැංකු	රු. ට්‍රිලියන 3ට වැඩි	3	50.0%
	රු. ට්‍රිලියන 2 - රු. ට්‍රිලියන 3	1	9.6%
	රු. ට්‍රිලියන 1 - රු. ට්‍රිලියන 2	2	15.3%
මධ්‍යම බැංකු	රු. බිලියන 400 - රු. ට්‍රිලියන 1	5	16.3%
කුඩා බැංකු	රු. බිලියන 200 - රු. බිලියන 400	4	5.0%
	රු. බිලියන 100 - රු. බිලියන 200	2	1.3%
	රු. බිලියන 100ට අඩු	13	2.5%
එකතුව		30	100%

- මෙමගින් බලපත්‍රලාභී බැංකුවල ඔරොත්තු දීමේ හැකියාව සහ ස්ථායීතාවය ශක්තිමත් කිරීමේ අරමුණින්, ඒකාබද්ධ කිරීම් සහ අත්පත් කර ගැනීම් හරහා වර්ධනය සවිමත් කිරීම, යහපාලන සහ අවදානම් කළමනාකරණ උපායමාර්ග ශක්තිමත් කිරීම, තාක්ෂණික හැකියාවන් දියුණු කිරීම, නවෝත්පාදනයන් ප්‍රවර්ධනය කිරීම සහ ප්‍රාග්ධන ප්‍රවේශය වැඩිදියුණු කිරීම සිදු කරනු ලබයි.

මෑතකදී, ශ්‍රී ලංකාවෙන් පිටත සංස්ථාපනය කරන ලද බැංකුවක පුද්ගල කේන්ද්‍රීය ව්‍යාපාර කළඹ දේශීය පෞද්ගලික බැංකුවකට පැවරීම සඳහා ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව පහසුකම් සැලසීය. තවද, ශ්‍රී ලංකා රජය විසින් රාජ්‍ය අංශයේ කුඩා විශේෂිත බැංකු 2ක් ප්‍රතිව්‍යුහගත කිරීම අනුමත කර ඇති අතර, ශ්‍රී ලංකාවේ බැංකු අංශයේ ශක්තිමත්භාවය තවදුරටත් වැඩිදියුණු කිරීමේ අරමුණින් එවැනි ක්‍රියාමාර්ග සඳහා ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව පහසුකම් සපයනු ඇත.

බැංකු අංශය ඒකාබද්ධ කිරීමේ අපේක්ෂිත ප්‍රතිඵල

බැංකු අංශය ඒකාබද්ධ කිරීමේ රාමුව යටතේ දිරිමත් කරන ලද උපායමාර්ග මගින් විශේෂයෙන් ප්‍රාග්ධනය, ව්‍යාපාර ආකෘති තිරසාරභාවය සහ මෙහෙයුම් කාර්යක්ෂමතාවයට අදාළ අභියෝගවලට මුහුණ දෙන කුඩා පරිමාණ දේශීය බලපත්‍රලාභී බැංකු, විශාල හා ශක්තිමත් බැංකු විසින් අවශෝෂණය කරගැනීමට පහසුකම් සපයනු ඇතැයි අපේක්ෂා කෙරේ. කෙසේ වෙතත්, මෙම රාමුව විශාල බැංකු 2ක් හෝ වැඩි ගණනක් ඒකාබද්ධ කිරීම හරහා විශාල බැංකු තවදුරටත් පුළුල් කිරීම දිරිමත් නොකරයි.

ඒ අනුව, අනපේක්ෂිත අලාභ සහ විභව අවදානම් අවශෝෂණය කරගැනීමට හැකියාව ඇති ප්‍රමාණවත් ස්ථාරක්ෂක සහ ශක්තිමත් අවදානම් කළමනාකරණ යාන්ත්‍රණ සහිත මනාව ප්‍රාග්ධනීකරණය වූ බැංකු

ස්ථාපිත කිරීමට අපේක්ෂා කරන අතර, එමගින් බැංකු අංශයේ සමස්ත ඔරොත්තු දීමේ හැකියාව ශක්තිමත් කිරීම අපේක්ෂා කෙරේ.

තවද, පිරිවැය කාර්යක්ෂමතාව වැඩිදියුණු කිරීම සහ මහ පරිමාණ පිරිමැසුම් හරහා අඩු පොලී ආන්තිකයන්ට දායක වීම මගින් කාර්යක්ෂම මූල්‍ය අතරමැදිකරණයට සහාය වීම, බැංකු අංශය ඒකාබද්ධ කිරීම තුළින් අපේක්ෂා කෙරේ. සේවා නොලද සහ ඌන සේවා ලාභී වෙළඳපොළවලට වඩා හොඳින් සේවය කිරීමට බැංකු අංශයට හැකි වන පරිදි තාක්ෂණය මත පදනම් වූ ඩිජිටල්කරණය කරන ලද මූල්‍ය සේවාවන්හි උපායමාර්ගික ආයෝජන ප්‍රවර්ධනය කිරීමට ද මෙමගින් අපේක්ෂා කෙරේ. ඊට අමතරව, බැංකු අංශය පුරා මෙහෙයුම් කාර්යක්ෂමතාව වැඩිදියුණු කරන අතරම, මූල්‍ය නිෂ්පාදන සහ සේවාවන් පුළුල් කිරීමට ඒකාබද්ධ කිරීම සහාය වනු ඇත.

ඒකාබද්ධ කිරීම ක්‍රියාත්මක කිරීමේදී ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ කාර්යභාරය සහ ඉදිරි දැක්ම

ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව අදාළ බලපත්‍රලාභී බැංකු විසින් සපයන ලද ඒකාබද්ධ කිරීමේ යෝජනා සහ අනෙකුත් තොරතුරු, නියාමන දෘෂ්ටිකෝණයකින් ඇගයීමට ලක් කරනු ලබන අතර, 1988 අංක 30 දරන බැංකු (සංශෝධිත) පනත ප්‍රකාරව අවශ්‍ය අනුමැතීන් ලබා දෙනු ඇත. තවද, සුදුසු අවස්ථාවල දී නිශ්චිත නියාමන මාර්ගෝපදේශ ලබා දෙමින් බැංකු අංශය ඒකාබද්ධ කිරීමේ ප්‍රයත්නයන් සඳහා ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව පහසුකම් සපයනු ඇත.

ඒ අනුව, බැංකු අංශය ඒකාබද්ධ කිරීම, මූල්‍යමය හා මෙහෙයුම් වශයෙන් ශක්තිමත් බැංකු සඳහා පහසුකම් සපයනු ලබන අතර, එමගින් ආර්ථිකයේ සාර්ව සහභාගීත්වයක් සහිත තිරසාර වර්ධනයකට සහාය වෙමින් බැංකු අංශයේ ඔරොත්තු දීමේ හැකියාව සහ ස්ථායීතාවය ශක්තිමත් කරනු ඇතැයි අපේක්ෂා කෙරේ.

අවශ්‍යතාවන් සපුරාලීම සඳහා බැංකු සතුව ප්‍රමාණවත් උසස් තත්වයේ ද්‍රවශීල වත්කම් ඇති බව පෙන්වුම් කළේය. මීට අමතරව, බැංකුවලට ප්‍රමාණවත් ලෙස ස්ථායී අරමුදල් මූලාශ්‍ර පවත්වා ගැනීමට නියම කරන ශුද්ධ ස්ථායී අරමුදල් අනුපාතය, 2024 වසර අවසානයේ පැවති 164.8%ට සාපේක්ෂව 2025 වසර අවසානයේ 154.1%ක් වූ අතර, එය 100%ක අවම නියාමන සීමාවට වඩා බෙහෙවින් ඉහළ මට්ටමක පැවතුණි.

පොලී අනුපාත පිළිබඳ සංවේදීතා අනුපාතයේ වැඩි විමක් මගින් පෙන්නුම් කරන පරිදි බැංකු අංශයේ පොලී අනුපාත අවදානමට නිරාවරණය වීම්, පෙර වසර හා සසඳන විට 2025 වසර අවසානයේ සුළු වශයෙන් පහළ යන ලදී. ඒ අනුව, පොලී අනුපාත පිළිබඳ සංවේදීතා අනුපාතය (මාස 12ට අඩු කල්පිරීම් සහිත පොලී දරන වත්කම්, පොලී දරන වගකීම්වල ප්‍රතිශතයක් ලෙස අර්ථ දක්වා ඇත), 2024 වසර අවසන් වන විට පැවති

84.3% සිට 2025 වසර අවසන් වන විට 84.9%ක් දක්වා ඉහළ යන ලදී. තවද, 2025 වසර පුරා මෙම අංශයේ කොටස් ආයෝජන සඳහා නිරාවරණය වීම් අවම මට්ටමක පැවතුණි. ශේෂ පත්‍ර අගයන්හි අඩු වීමට සාපේක්ෂව ශේෂ පත්‍රයෙන් පරිබාහිර අගයන්හි විශාල වැඩි වීම පිළිබිඹු කරමින්, 2024 වසර අවසානයේ පැවති ඒ. ජ. ඩොලර් මිලියන 1,198.1ක අතිරික්ත විදේශ විනිමය නිරාවරණයට සාපේක්ෂව, 2025 වසර අවසානයේ ඒ. ජ. ඩොලර් මිලියන 1,529.3ක අතිරික්ත විදේශ විනිමය නිරාවරණයක් දක්වා ඉහළ යන ලදී.

2025 වසර තුළ දී බැංකු අංශයේ ලාභය වර්ධනය වූ අතර, මේ සඳහා ඉහළ ශුද්ධ පොලී ආදායම මෙන්ම පොලී නොවන ආදායම ද උපකාරී විය. මෙම අංශයේ පොලී ආදායම 1.9%කින් ඉහළ යෑමේ සහ පොලී වියදම 5.2%කින් පහළ යෑමේ ප්‍රතිඵලයක් ලෙස, 2025 වසර තුළ ශුද්ධ පොලී ආදායම 12.4%කින් ඉහළ ගියේය. මේ අතර, 2024 වසරට සාපේක්ෂව 2025

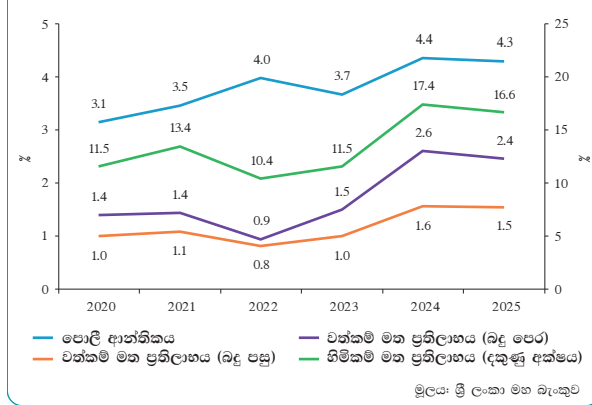
2.5 සංඛ්‍යා සටහන
බැංකු අංශයේ ලාභය

අයිතමය	2024 (අ)		2025 (ආ)	
	වටිනාකම (රුපියල් බිලියන)	වත්කම්වල සාමාන්‍යයේ ප්‍රතිශතයක් ලෙස (%)	වටිනාකම (රුපියල් බිලියන)	වත්කම්වල සාමාන්‍යයේ ප්‍රතිශතයක් ලෙස (%)
ශුද්ධ පොලී ආදායම	909.6	4.4	1,022.5	4.3
පොලී ආදායම	2,245.6	10.7	2,288.8	9.6
පොලී වියදම	1,335.9	6.4	1,266.3	5.3
පොලී නොවන ආදායම	71.0	0.3	275.0	1.2
ශුද්ධ ගාස්තු සහ කොමිස් ආදායම	144.0	0.7	169.1	0.7
පොලී නොවන වියදම	444.5	2.1	493.4	2.1
සේවක පිරිවැය	241.3	1.2	265.7	1.1
ණය සහ වෙනත් අලාභ සඳහා වෙන්කිරීම්	(156.4)	(0.7)	59.9	0.3
බදු පෙර ලාභය (එකතු කළ අගය මත බදු, ජාතිය ගොඩනැගීමේ බදු, මූල්‍ය සේවා සඳහා වන අනෙකුත් බදු සහ සංස්ථාපිත බදු අඩු කිරීමට පෙර)	692.6	3.3	744.4	3.1
එකතු කළ අගය මත බදු, ජාතිය ගොඩනැගීමේ බදු සහ මූල්‍ය සේවා සඳහා වන අනෙකුත් බදු	150.6	0.7	161.2	0.7
සංස්ථාපිත බදු	217.8	1.0	214.4	0.9
බදු පසු ලාභය	324.2	1.6	368.8	1.5

(අ) සංශෝධිත මූලාශ්‍රය: ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව
(ආ) තාවකාලික

වසරේ දී පොලී නොවන ආදායම රුපියල් බිලියන 204.0ක වැඩි වීමක් වාර්තා කළ අතර, එයට ප්‍රධාන වශයෙන් හේතු වූයේ ජාත්‍යන්තර ස්වෛරීත්ව බැඳුම්කර ප්‍රතිව්‍යුහගත කිරීමේ ප්‍රතිඵලයක් ලෙස මූල්‍ය වත්කම් බැහැර කිරීමෙන් මෙම අංශය පෙර වසරේ වාර්තා කළ සැලකිය යුතු අලාභයට සාපේක්ෂව, 2025 වසරේ දී සුළු ලාභයක් වාර්තා කිරීමයි. මීට අමතරව, ශුද්ධ ගාස්තු මත පදනම් වූ ආදායම, වෙළඳාමෙන් ලැබෙන ශුද්ධ ලාභ සහ ශුද්ධ අනෙකුත් මෙහෙයුම් ආදායම පිළිවෙළින් රුපියල් බිලියන 25.1කින්, රුපියල් බිලියන 22.3කින් සහ රුපියල් බිලියන 34.1කින් වැඩි වීම ද වසර තුළ පොලී නොවන ආදායමේ වර්ධනයට දායක විය. තවද, 2025 වසර තුළ දී පොලී නොවන වියදම් රුපියල් බිලියන 48.9කින් වැඩි වූ අතර, සේවක පිරිවැය රුපියල් බිලියන 24.4කින් සහ ණය භානිකරණ හා අනෙකුත් අලාභ සඳහා වෙන්කිරීම් රුපියල් බිලියන 216.3කින් වැඩි වීම මේ සඳහා ප්‍රධාන වශයෙන් හේතු විය. ඒ අනුව, නියාමන වාර්තාකරණය (විගණනය නොකරන ලද) පදනම් කරගෙන, 2025 වසර සඳහා වන බදු පෙර ලාභය රුපියල් බිලියන 583.2ක් වූ අතර, එය පෙර වසරට සාපේක්ෂව රුපියල් බිලියන 41.2ක ඉහළ යෑමක් පිළිබිඹු කරයි.

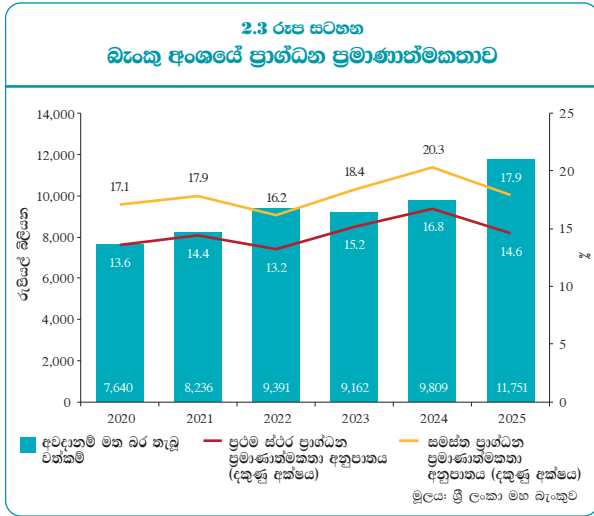
2.2 රූප සටහන
බැංකු අංශයේ ලාභදායීතා දර්ශක

තවද, 13.7%ක වාර්ෂික ලක්ෂ්‍යමය වර්ධනයක් වාර්තා කරමින්, බැංකු අංශයේ බදු පසු ලාභය 2024 වසරේ දී රුපියල් බිලියන 324.2 සිට 2025 වසරේ දී රුපියල් බිලියන 368.8ක් දක්වා ඉහළ යන ලදී.

ලාභ වර්ධනයේ අඩු වීමක් පෙන්නුම් කරමින්, 2025 වසර අවසානයේ දී බැංකු අංශයේ ලාභදායීතා අනුපාත 2024 වසර අවසානයට සාපේක්ෂව සුළු වශයෙන් පහත වැටුණි. වත්කම් මත ප්‍රතිලාභ (බදු පෙර) අනුපාතය 2024 වසර අවසානයේ වාර්තා වූ 2.6% සිට 2025 වසර අවසානය වන විට 2.4%ක් දක්වා අඩු වූ අතර, එම කාලපරිච්ඡේදය තුළ හිමිකම් මත ප්‍රතිලාභ (බදු පසු) අනුපාතය 17.4% සිට 16.6%ක් දක්වා අඩු විය. බැංකු අංශයේ ශුද්ධ පොලී ආන්තිකය ද 2024 වසර අවසානයේ 4.4% සිට 2025 වසර අවසානයේ දී 4.3%ක් දක්වා සුළු වශයෙන් පහළ යන ලදී. තවද, 2024 වසර අවසානයේ දී 45.3% සිට 2025 වසර අවසානයේ දී 38.0%ක් දක්වා කාර්යක්ෂමතා අනුපාතය පහත වැටීමෙන් පෙන්නුම් කරන ලද පරිදි, මෙම අංශයේ කාර්යක්ෂමතාව ඉහළ ගොස් ඇති අතර, ශුද්ධ පොලී ආදායම සහ පොලී නොවන ආදායම වැඩි වීම මීට ප්‍රධාන වශයෙන් හේතු විය.

2025 වසර තුළ දී බැංකු අංශය අඛණ්ඩව නියාමන ප්‍රාග්ධන ප්‍රමාණාත්මකතා අවශ්‍යතාවන්ට අනුකූලව කටයුතු කිරීමට සමත් විය. මෙම අංශයේ සමස්ත ප්‍රාග්ධන ප්‍රමාණාත්මකතා අනුපාතය සහ ප්‍රථම ස්ථර ප්‍රාග්ධන ප්‍රමාණාත්මකතා අනුපාතය, 2024 වසර අවසානයේ පැවති පිළිවෙළින් 20.3% සහ 16.7%ට සාපේක්ෂව 2025 වසර අවසානයේ දී පිළිවෙළින් 17.9% සහ 14.6% දක්වා පහත වැටුණු අතර, වසර තුළ සිදු වූ සැලකිය යුතු ණය ප්‍රසාරණය හේතුවෙන් අවදානම් බරින් වත්කම් වැඩි වීම මෙයට ප්‍රධාන වශයෙන් හේතු විය. මේ අතර, අභියෝගාත්මක ව්‍යාපාරික තත්ත්වයන්ගෙන් පැන නැගිය හැකි අලාභ අවශෝෂණය කර ගැනීම පිණිස, 2025 වසර තුළ

බැංකු උසස් තත්ත්වයේ ප්‍රාග්ධනය එක්රැස් කරන ලදී. ඒ අනුව, බැංකු විසින් 2025 වසර තුළ දී ප්‍රධාන වශයෙන් රඳවාගත් ලාභ රුපියල් බිලියන 102.3කින් වැඩි කිරීම හරහා ප්‍රථම ස්ථර ප්‍රාග්ධනය ඉහළ නංවාගෙන ඇත. මීට අමතරව, හිමිකම් නිකුත් කිරීම් සහ ඇතැම් දෙවන ස්ථර ප්‍රාග්ධන උපකරණ නිකුත් කිරීම හරහා ද බැංකු විසින් ප්‍රාග්ධනය වර්ධනය කරගන්නා ලදී. ඒ අනුව, වසර තුළ බැංකු අංශයේ නියාමන ප්‍රාග්ධනය 6.0%ක වර්ධනයක් වාර්තා කළ අතර, එම වර්ධනයෙන් 64.7%කට ප්‍රථම ස්ථර ප්‍රාග්ධනය දායක විය. තවද, විගණනය කරන ලද රඳවා ගත් ලාභ ඇතුළත් කිරීමත් සමඟ, වසර අවසාන විගණනය කරන ලද නියාමන ප්‍රාග්ධන සංඛ්‍යා තවදුරටත් වැඩිදියුණු වනු ඇතැයි අපේක්ෂා කෙරේ.

2.6 සංඛ්‍යා සටහන බැංකු අංශයේ නියාමන ප්‍රාග්ධන සංයුතිය

අයිතමය	රුපියල් බිලියන		සංයුතිය (%)	
	2024 (අ)	2025 (ආ)	2024 (අ)	2025 (ආ)
ප්‍රථම ස්ථර ප්‍රාග්ධනය	1,640.5	1,717.0	100.0	100.0
කොටස් ප්‍රාග්ධනය	416.2	422.7	25.4	24.6
ව්‍යවස්ථාපිත සංචිත අරමුදල්	100.6	101.3	6.1	5.9
නොබෙදූ ලාභ	812.4	914.7	49.5	53.3
පොදු හා අනෙකුත් සංචිත	372.7	373.0	22.7	21.7
වෙනත්	83.8	78.6	5.1	4.6
නියාමක ගැලපීම්	(145.2)	(173.4)	(8.9)	(10.0)
දෙවන ස්ථර ප්‍රාග්ධනය	345.6	387.4	100.0	100.0
ප්‍රත්‍යාගණන සංචිත	52.6	52.9	15.2	13.7
උපකාරක ණය	196.8	217.7	56.9	56.2
පොදු වෙන්කිරීම් සහ වෙනත්	97.9	118.9	28.3	30.7
නියාමක ගැලපීම්	(1.7)	(2.2)	(0.5)	(0.6)
සමස්ත නියාමන ප්‍රාග්ධන පදනම	1,986.2	2,104.3		

(අ) සංශෝධිත (ආ) තාවකාලික

2.2 බැංකු නොවන මූල්‍ය ආයතන අංශය

මුදල් සමාගම්

මුදල් සමාගම් අංශය 2025 වසර තුළ දී සැලකිය යුතු ණය ප්‍රසාරණයක් වාර්තා කරමින් එහි වර්ධන වේගය අඛණ්ඩව පවත්වාගෙන ගිය අතර, ප්‍රමාණවත් ප්‍රාග්ධන සහ ද්‍රවශීලතා ස්චාරක්ෂක සමඟින් සිය ඔරොත්තු දීමේ හැකියාව තහවුරු කිරීමට සමත් විය. මෙම අංශයේ වත්කම් සහ ණය හා අත්තිකාරම් කැපී පෙනෙන වර්ධනයක් වාර්තා කරන ලදී. තවද, ප්‍රධාන වශයෙන් සැලකිය යුතු ණය ප්‍රසාරණය සහ අදියර 3 යටතේ පවතින ණය අඩු වීම හේතුවෙන්, මෙම අංශයේ අදියර 3 යටතේ පවතින ණය අනුපාතය පහළ ගියේය. 2025 වසර අවසානය වන විට, මෙම අංශය මුදල් සමාගම් 32කින්¹ සමන්විත වූ අතර, මූල්‍ය අංශයේ මුළු වත්කම්වලින් 6.8%ක් නියෝජනය කළේය. මුදල් සමාගම්වල ශාඛා 1,998ක් පැවති අතර, ඉන් ශාඛා 1,333ක් (66.7%) ඔස්නාහිර පළාතින් පිටත පිහිටා තිබීම මගින් මෙම අංශයේ පුළුල් ප්‍රාදේශීය ව්‍යාප්තිය පිළිබිඹු කරයි. වඩාත් ශක්තිමත් මුදල් සමාගම් අංශයක් ඇති කිරීමේ අරමුණින් යුතුව මුදල් සමාගම් ඒකාබද්ධ කිරීම සඳහා වූ ප්‍රධාන සැලැස්මේ දෙවන අදියරට අදාළ සංශෝධිත රාමුව, වසර තුනක ක්‍රියාකාරී කාලසීමාවක් සහිතව 2025 වසරේ මාර්තු 31 දින සිට ක්‍රියාත්මක කරන ලදී.

මුදල් සමාගම් අංශයේ වත්කම් පදනම, 2024 වසර අවසානයේ පැවති 13.7%ක වාර්ෂික ලක්ෂ්‍යමය වර්ධනයට සාපේක්ෂව 2025 වසර අවසානයේ දී 44.0%කින් වර්ධනය විය. මෙම අංශයේ සමස්ත වත්කම්වලින් 80.2%ක් ලෙස වාර්තා වූ ණය හා අත්තිකාරම් කළඹෙහි සිදු වූ සැලකිය යුතු ප්‍රසාරණය, වත්කම් වර්ධනයට ප්‍රධාන වශයෙන් දායක විය. මෙම අංශයේ ණය සහ අත්තිකාරම් කළඹ, 2024 වසර අවසානයේ පැවති 22.6%ක වාර්ෂික ලක්ෂ්‍යමය වර්ධනයට සාපේක්ෂව 2025 වසර අවසානයේ දී 56.0%කින් වර්ධනය විය. මූල්‍ය කල්බදු සහ වාහන මත ණය, මෙම අංශයේ ණය සහ අත්තිකාරම් කළඹෙහි අඛණ්ඩව ප්‍රමුඛස්ථානය ලබාගනිමින් 2025 වසර අවසානයේ දී මුළු ණය සහ අත්තිකාරම්වලින් 64.1%ක් නියෝජනය කළ අතර, රන් සුරැකුම් මත ණය දීම අදාළ කාල සීමාව අවසානයේ දී මුළු ණය සහ අත්තිකාරම්වලින් 20.9%ක් නියෝජනය කරන ලදී. මූල්‍ය කල්බදු හා වාහන මත ණය සහ රන් සුරැකුම් මත ණය දීම 2025 වසර අවසානය වන විට වාර්ෂික ලක්ෂ්‍යමය වශයෙන් පිළිවෙළින් 56.3%කින් සහ

1 ETI ෆිනෑන්ස් ලිමිටඩ් ආයතනය හැර (ETI ෆිනෑන්ස් ලිමිටඩ් ආයතනය අවර කිරීමේ කටයුතු අධිකරණයේ අධීක්ෂණයට යටත්ව සිටින යුතු බවට 2023 දෙසැම්බර් 15 දින කොළඹ වාණිජ මහාධිකරණය විසින් නියෝග කරන ලදී).

2.7 සංඛ්‍යා සටහන
මුදල් සමාගම් අංශයේ වත්කම් සහ වගකීම් සංයුතිය

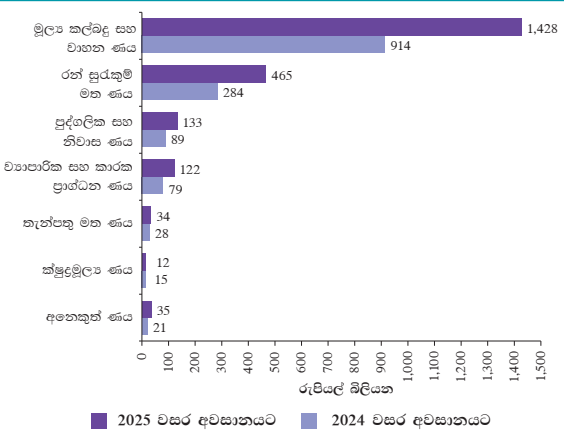
අයිතමය	2024 (අ)		2025 (ආ)		වෙනස (%)	
	රුපියල් බිලියන	ප්‍රතිශතය (%)	රුපියල් බිලියන	ප්‍රතිශතය (%)	2024	2025
වත්කම්						
ණය සහ අත්තිකාරම් (ශුද්ධ)	1,428.3	74.1	2,227.9	80.2	22.6	56.0
ආයෝජන	352.2	18.3	375.0	13.5	(8.7)	6.5
වෙනත් (ඇ)	147.9	7.7	173.8	6.3	2.0	17.5
වගකීම්						
තැන්පතු	1,056.4	54.8	1,265.2	45.6	13.0	19.8
ණය ගැනුම්	305.4	15.8	849.3	30.6	15.3	178.1
ප්‍රාග්ධන අරමුදල්	468.2	24.3	531.0	19.1	13.6	13.4
වෙනත්	98.4	5.1	131.3	4.7	17.7	33.4
මුළු වත්කම්/වගකීම්	1,928.4	100.0	2,776.7	100.0	13.7	44.0

(අ) සංශෝධිත
(ආ) තාවකාලික
(ඇ) ප්‍රධාන වශයෙන් මුදල් හා බැංකු ගේෂ, ස්ථාවර වත්කම් සහ භාවිත අයිතිය ඇති වත්කම්වලින් සමන්විත වේ
මූලාශ්‍රය: ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව

64.1%කින් වර්ධනය විය. මෙම අංශයේ ආයෝජන කළම, 2024 වසර අවසානයේ දී වාර්තා වූ 8.7%ක සංකෝචනයට සාපේක්ෂව 2025 වසර අවසානයේ දී 6.5%කින් වාර්ෂික ලක්ෂ්‍යමය පදනම මත ඉහළ ගොස් ඇත.

මුදල් සමාගම් අංශයේ ප්‍රධාන අරමුදල් මූලාශ්‍රය ලෙස මහජන තැන්පතු අඛණ්ඩව ප්‍රමුඛත්වය ගනිමින් අරමුදල් මූලාශ්‍රවලින් 45.6%ක් නියෝජනය කළ අතර, එම අංශයේ ණය ගැනීම් 30.6%ක් විය. මෙම අංශයේ මුළු තැන්පතු, 2024 වසර අවසානයේ පැවති 13.0%ක වාර්ෂික ලක්ෂ්‍යමය වර්ධනයට සාපේක්ෂව 2025 වසර

2.4 රූප සටහන
මුදල් සමාගම් අංශයේ සමස්ත ණය සහ අත්තිකාරම් (ශුද්ධ) - ණය කාණ්ඩ අනුව

අවසානයේ දී 19.8%ක වර්ධනයක් පෙන්නුම් කළේය. මේ අතර, 2025 වසර තුළ මෙම අංශයේ ණය ගැනීම් සැලකිය යුතු ලෙස ඉහළ ගිය අතර, 2025 වසර අවසානයේ දී වාර්ෂික ලක්ෂ්‍යමය වශයෙන් 178.1%ක කැපී පෙනෙන වර්ධනයක් පෙන්නුම් කළේය. මුදල් සමාගම් අංශයේ ණය ගැනීම් ප්‍රධාන වශයෙන් කාලීන ණය සහ සුරැකුම්කරණ ණයවලින් සමන්විත වූ අතර, එම ණය 2025 වසර අවසානය වන විට මුළු ණය ගැනීම්වලින් 81.0%ක් විය.

මුදල් සමාගම් අංශයේ දළ අදියර 3 යටතේ පවතින ණය අනුපාතය 2024 වසර අවසානයේ දී වාර්තා වූ 11.5% සිට 2025 වසර අවසානය වන විට 6.1%ක් දක්වා පහළ ගියේය. තවද, ශුද්ධ අදියර 3 යටතේ පවතින ණය අනුපාතය ද 2024 වසර අවසානයේ වාර්තා වූ 6.5%ක අගයේ සිට 2025 වසර අවසානය වන විට 3.2%ක් දක්වා පහළ ගියේය. මේ අතර, 2024 වසර අවසානය වන විට 43.4%ක් ලෙස පැවති අදියර 3 යටතේ පවතින ණය සඳහා වන ණය භානිකරණ ආවරණ අනුපාතය 2025 වසර අවසානය වන විට 47.8%ක් ලෙස වාර්තා විය.

2025 වසර පුරාම මෙම අංශය අවම නියාමන අවශ්‍යතාවයට වඩා ඉහළින් ද්‍රවශීලතාව පවත්වා ගෙන ගියේය. 2025 වසර අවසානයේ දී, අවම නියාමන ද්‍රවශීලතා වත්කම් අවශ්‍යතාව වූ රුපියල් බිලියන 152.0ට සාපේක්ෂව මෙම අංශයේ සමස්ත ද්‍රවශීලතා වත්කම් ප්‍රමාණය රුපියල් බිලියන 226.4ක් වූ අතර, 2024 වසර අවසානයේ වාර්තා වූ රුපියල් බිලියන 105.1ක ද්‍රවශීලතා අතිරික්තයට සාපේක්ෂව 2025 වසර අවසානයේ දී රුපියල් බිලියන 74.3ක ද්‍රවශීලතා අතිරික්තයක් වාර්තා කරන ලදී.

මෙම අංශයේ බදු පසු ලාභය, 2024 වසරේ පැවති රුපියල් බිලියන 59.0 සිට 2025 වසරේ දී රුපියල් බිලියන 88.5ක් දක්වා 49.9%ක සැලකිය යුතු වර්ධනයක් පෙන්නුම් කළ අතර, ඒ සඳහා ශුද්ධ පොලී ආදායම් ඉහළ යෑම සහ ගිණුම් ගත කළ ණය භානිකරණ වෙන් කිරීම් ආපසු හැරවීම ප්‍රධාන වශයෙන් හේතු විය. 2024 වසරේ දී පිළිවෙලින් 6.0%ක් සහ 13.3%ක් වූ වත්කම් මත ප්‍රතිලාභ සහ හිමිකම් මත ප්‍රතිලාභ අනුපාත, 2025 වසරේ දී පිළිවෙලින් 6.7%ක් සහ 17.5%ක් දක්වා වැඩි වීමෙන් ලාභදායීතාවයේ මෙම ඉහළ යෑම පිළිබිඹු විය. මෙම අංශයේ මෙහෙයුම් කාර්යක්ෂමතාවයේ වැඩිදියුණු වීමක් පෙන්නුම් කරමින්, 2024 වසරේ දී 51.1%ක් ලෙස පැවති කාර්යක්ෂමතා අනුපාතය 2025 වසරේ දී 46.3%ක් දක්වා පහළ ගියේය.

මෙම අංශයේ ප්‍රාග්ධන පදනම 2025 වසර අවසානයේ දී 23.4%ක වර්ධනයක් වාර්තා කරමින්, රුපියල් බිලියන 442.4ක් දක්වා රුපියල් බිලියන 84.0කින් ඉහළ ගියේය.

2025 වසරේ දී එක් මුදල් සමාගමක්² පමණක් අවම මූලික ප්‍රාග්ධන අවශ්‍යතා සහ/හෝ ප්‍රාග්ධන ප්‍රමාණාත්මක අවශ්‍යතාවලට අනුකූල නොවීය. ප්‍රධාන වශයෙන් ණය දීමේ ක්‍රියාකාරකම් ඉහළ යෑමත් සමඟ අවදානම් මත බර තබන ලද වත්කම් ඉහළ යෑම හේතුවෙන්, මෙම අංශයේ ප්‍රථම ස්ථර ප්‍රාග්ධන සහ සමස්ත ප්‍රාග්ධන ප්‍රමාණාත්මකතා අනුපාත 2024 වසර අවසානය වන විට පිළිවෙළින් වාර්තා වූ 20.5% සහ 21.3% සිට 2025 වසර අවසානය වන විට පිළිවෙළින් 17.3%ක් සහ 18.7%ක් දක්වා පහත වැටුණි.

ප්‍රාථමික අලෙවිකාර සමාගම්

2025 වසර අවසානය වන විට, ප්‍රාථමික අලෙවිකරුවන් ලෙස පත්කර ඇති බලපත්‍රලාභී වාණිජ බැංකු පහට අමතරව ප්‍රාථමික අලෙවිකාර සමාගම් පහක්³ රජයේ සුරැකුම්පත් වෙළඳපොළෙහි සක්‍රීයව පැවතුණි. ප්‍රාථමික අලෙවිකාර සමාගම්වල සමස්ත වත්කම්, 2024 වසර අවසානයේ පැවති 9.7%ක වාර්ෂික ලක්ෂ්‍යමය වර්ධනයට සාපේක්ෂව 2025 වසර අවසානයේ දී 13.9%ක වර්ධනයක් වාර්තා කරමින් රුපියල් බිලියන 338.5ක් දක්වා ඉහළ ගියේය. රජයේ සුරැකුම්පත්වල සිදු කර ඇති සමස්ත ආයෝජන කළඹ, 2024 වසර අවසානයේ පැවති 5.7%ක වාර්ෂික ලක්ෂ්‍යමය වර්ධනයට සාපේක්ෂව 2025 වසර අවසානයේ දී රුපියල් බිලියන 309.9ක් දක්වා 11.6%කින් ඉහළ ගියේය.

2 මුදල් ව්‍යාපාර පහතේ විධාන අඛණ්ඩව උල්ලංඝනය කළ/පටහැනිව ක්‍රියා කළ මෙම මුදල් සමාගමට එරෙහිව නියාතරණ ක්‍රියාමාර්ග ආරම්භ කළ අතර, අද්මිනිස්ත්‍රාසිවරයෙකු පත්කරන ලදී. 2025 වසර අවසානය වන විට මෙම මුදල් සමාගම් සතුව පැවතියේ මුදල් සමාගම් අංශයේ මුළු වත්කමවලින් 0.2%ක් පමණි.

3 එන්ට්‍රිස්ට් සෙක්‍රියරිට්ස් පී.එල්.සී. (2017 ජූලි 24 දින සිට ක්‍රියාත්මක වන පරිදි රජයේ සුරැකුම්පත් සඳහා වන ප්‍රාථමික වෙන්දේසි කටයුතුවලට සහභාගී වීම අත්හිටුවීමට එන්ට්‍රිස්ට් සෙක්‍රියරිට්ස් පී.එල්.සී. වෙත නියෝග කර ඇත. අනාරක්ෂිත ආයෝජනයකදී විසින් මෙම සමාගම ස්වේච්ඡාවෙන් ණයගිම්යන්ගේ ගණන් බේරා වසා දැමීම සඳහා වන ඉල්ලීමක් කරන ලද අතර, අධිකරණය මගින් 2022 ජූනි 17 දින ගණන් බේරා වසා දැමීම සඳහා වන නියෝගය ලබා දෙන ලදී. කෙසේ වෙතත්, ගණන් බේරා වසා දැමීම සඳහා ගොනු කළ නඩුව වෙනත් නීතිමය ක්‍රියාමාර්ග හේතුවෙන් තවමත් විභාග වෙමින් පවතී. සහ පර්පුවල් ට්‍රේසරිස් ලිමිටඩ් සමාගම (2017 ජූලි 06 දින සිට ප්‍රාථමික අලෙවිකරුවෙකු ලෙස ව්‍යාපාර කටයුතු කර ගෙන යෑම අත්හිටුවා ඇති අතර, මෙම අත්හිටුවීම 2025 ජනවාරි 05 දින සිට බලපැවැත්වෙන පරිදි තවත් මාස හයක කාලයක් සඳහා දීර්ඝ කරන ලදී) යන ආයතන හැර.

ප්‍රාථමික අලෙවිකාර සමාගම් 2025 වසරේ දී රුපියල් බිලියන 8.2ක බදු පසු ලාභයක් වාර්තා කළ අතර, එය 2024 වසර තුළ වාර්තා වූ රුපියල් බිලියන 13.7ට සාපේක්ෂව සැලකිය යුතු අඩු වීමක් පෙන්නුම් කළේය. ලාභදායීතාවයේ මෙම අඩු වීම සඳහා ප්‍රධාන වශයෙන් වෙළඳ ආදායම් අඩු වීම මෙන්ම ලාභය සහ අලාභය හරහා සාධාරණ වටිනාකම මත මනිනු ලබන වෙළඳාම සඳහා තබා ඇති මූල්‍ය වත්කම්වල ප්‍රත්‍යාගණන අලාභ ඉහළ යෑම ද බලපාන ලදී. මීට අමතරව, 2024 වසර අවසානයේ පිළිවෙළින් 8.4%ක් සහ 32.8%ක් ලෙස වාර්තා වූ ප්‍රාථමික අලෙවිකාර සමාගම්වල වත්කම් මත ප්‍රතිලාභ සහ හිමිකම් මත ප්‍රතිලාභ අනුපාත, 2025 වසර අවසානයේ දී පිළිවෙළින් 4.0%ක් සහ 17.8%ක් දක්වා අඩු විය.

ප්‍රධාන වශයෙන් රඳවාගත් ඉපැයීම් පහත වැටීම හේතුවෙන් ප්‍රාථමික අලෙවිකාර සමාගම්වල හිමිකම් ප්‍රාග්ධනය, 2024 වසර අවසානයේ දී වාර්ෂික ලක්ෂ්‍යමය වශයෙන් වාර්තා වූ 2.9%ක අඩු වීමට සාපේක්ෂව 2025 වසර අවසානයේ දී 5.2%කින් සංකෝචනය වී රුපියල් බිලියන 41.4ක් දක්වා ළඟා විය. තවද, ප්‍රාථමික අලෙවිකාර සමාගම්වල අවදානම් මත බර තබන ලද ප්‍රාග්ධන ප්‍රමාණාත්මකතා අනුපාතය, 2024 වසර අවසානයේ දී වාර්තා වූ 18.7%ක අගයට සාපේක්ෂව 2025 වසර අවසානයේ දී 16.8%ක් දක්වා පහළ ගියේය. කෙසේ වෙතත්, එම අනුපාතය, එහි අවම අවශ්‍යතාව වන 10%ට වඩා වැඩි අගයක පැවතුණු අතර, මූලික ප්‍රාග්ධනය අවම නියාමන අවශ්‍යතාවට වඩා ඉහළින් පවත්වා ගැනීමට සියලුම ප්‍රාථමික අලෙවිකාර සමාගම් සමත් විය.

2025 වසර තුළ දී, භාණ්ඩාගාර බිල්පත් සහ භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කර සඳහා වූ ප්‍රාථමික වෙන්දේසිවල දී පැවති ලංසු කැඳවීම් සඳහා ප්‍රාථමික අලෙවිකරුවන්ගේ සහභාගීත්වයෙහි උච්චාවචනයන් පෙන්නුම් කරන ලදී. 2025 වසරේ දී ප්‍රාථමික අලෙවිකාර සමාගම්වල රාජ්‍ය සුරැකුම්පත් හා සම්බන්ධ ද්විතීයික වෙළඳපොළ ගනුදෙනු (වටිනාකම අනුව) වාර්ෂික ලක්ෂ්‍යමය වශයෙන් 25.1%කින් අඩු වී රුපියල් බිලියන 14,074.3ක් දක්වා පහත වැටුණි. 2025 වසර තුළ දී ද්විතීයික වෙළඳපොළ ගනුදෙනුවලින් 73.8%ක් ප්‍රතිමිලදී ගැනුම් සහ ප්‍රතිවිකුණුම් ගනුදෙනු ලෙස වාර්තා විය. තවද, 2024 වසරට සාපේක්ෂව 2025 වසර තුළ දී ද්විතීයික වෙළඳපොළ අත්පිට මිල දී ගැනුම් 1.9%කින් ඉහළ ගිය අතර, අත්පිට විකුණුම් 35.2%කින් අඩු විය.

බලපත්‍රලාභී ක්ෂුද්‍රමූල්‍ය සමාගම්

සමාගම් හතරකින් සමන්විත වන බලපත්‍රලාභී ක්ෂුද්‍රමූල්‍ය සමාගම් අංශය, වාර්ෂික ලක්ෂ්‍යමය වශයෙන් 29.8%ක වර්ධනයක් සමඟින් 2025 වසර අවසානයේ දී වාර්තා කළ මුළු වත්කම් පදනම රුපියල් බිලියන

19.2ක් විය. සමස්ත වත්කම් ප්‍රමාණයෙන් 69.3%ක් වූ ක්ෂුද්‍රමූල්‍ය ණය ප්‍රමාණය, 2024 වසර අවසානයේ පැවති රුපියල් බිලියන 10.8ට සාපේක්ෂව 2025 වසර අවසානයේ දී 22.8%ක වර්ධනයක් පෙන්නුම් කරමින් රුපියල් බිලියන 13.3ක් දක්වා වර්ධනය විය. මෙම අංශයේ සමස්ත තැන්පතු පදනම, 2024 වසර අවසානයේ පැවති රුපියල් බිලියන 1.1 සිට 2025 වසර අවසානයේ දී රුපියල් බිලියන 1.7ක් දක්වා 51.7%ක වර්ධනයක් වාර්තා කරමින් ඉහළ ගියේය. මෙම අංශයේ මූලික ප්‍රාග්ධන මට්ටම 2025 වසර අවසානයේ දී රුපියල් බිලියන 4.0ක් ලෙස වාර්තා වූ අතර, සියලුම බලපත්‍රලාභී ක්ෂුද්‍රමූල්‍ය සමාගම් මූලික ප්‍රාග්ධනය සඳහා වන අවම විවක්ෂණශීලී අවශ්‍යතාවලට අනුකූල විය.

ඒකක භාර

2025 වසර තුළ දී, කළමනාකරණය යටතේ ඇති වත්කම්වල වැඩි විමක් සමඟ ඒකක භාර අංශය සුළු වර්ධනයක් වාර්තා කළේය. 2024 වසර අවසානයේ දී 90ක් ලෙස වාර්තා වූ ක්‍රියාකාරී ඒකක භාර සංඛ්‍යාව 2025 වසර අවසානය වන විට 95ක් දක්වා ඉහළ ගිය අතර, ඒකක භාර කළමනාකරණ සමාගම් සංඛ්‍යාව 2024 වසර අවසානයට සාපේක්ෂව 2025 වසර අවසානයේ දී 16ක් ලෙස නොවෙනස්ව පැවතුණි. නිකුත් කරන ලද ඒකක සංඛ්‍යාව, 2024 වසර අවසානයේ දී වාර්තා වූ මිලියන 15,859ට සාපේක්ෂව 2025 වසර අවසානයේ දී මිලියන 17,432ක් දක්වා වර්ධනය විය. තවද, 2024 වසර අවසානයේ දී 114,898ක් වශයෙන් වාර්තා වූ සමස්ත ඒකක හිමියන් සංඛ්‍යාව 2025 වසර අවසානයේ දී 144,093ක් දක්වා වර්ධනය විය. 2024 වසර අවසානයේ දී රුපියල් බිලියන 547.4ක් ලෙස පැවති ඒකක භාරයන්හි මුළු වත්කම්, 2025 වසර අවසානයේ දී රුපියල් බිලියන 588.5ක් දක්වා 7.5%කින් වර්ධනය විය. ඒකක භාර අරමුදල් ප්‍රධාන වශයෙන් මුදල් වෙළඳපොළ අරමුදල් සහ ආදායම් අරමුදල්වලින් සමන්විත වූ අතර, එමගින් 2025 වසර අවසානය වන විට ඒකක භාර අංශයේ

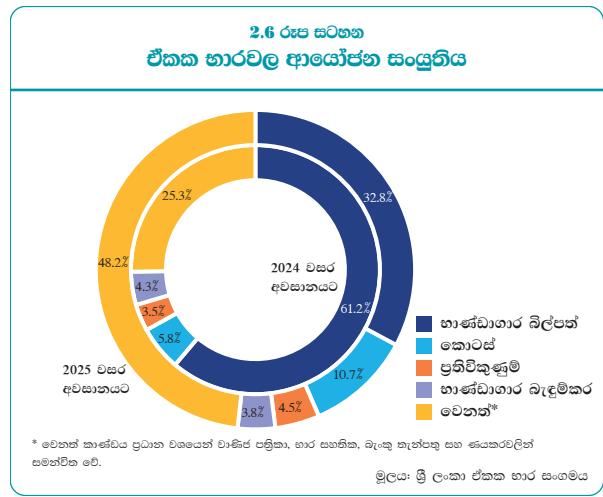
මුළු අරමුදල්වලින් 80.3%ක් ඒකාබද්ධව නියෝජනය විය. ඒකක භාර විසින් රාජ්‍ය සුදාකුම්පත්වල⁴ සිදුකරන ලද ආයෝජන, සමස්ත ආයෝජනවල ප්‍රතිශතයක් ලෙස 2024 වසර අවසානයේ දී වාර්තා වූ 68.9% සිට 2025 වසර අවසානයේ දී 41.1%ක් දක්වා සැලකිය යුතු ලෙස පහළ ගියේය. මීට අමතරව, ඒකක භාර විසින් කොටස්වල සිදුකරන ලද ආයෝජන සමස්ත ආයෝජනවල ප්‍රතිශතයක් ලෙස 2024 වසර අවසානයේ දී පැවති 5.8%ට සාපේක්ෂව 2025 වසර අවසානයේ දී 10.7%ක් දක්වා ඉහළ ගියේය. එමෙන්ම, අනෙකුත් ආයෝජන සමස්ත ආයෝජනවල ප්‍රතිශතයක් ලෙස 2024 වසර අවසානයේ දී වාර්තා වූ 25.3%ට සාපේක්ෂව 2025 වසර අවසානයේ දී 48.2%ක් දක්වා සැලකිය යුතු ලෙස ඉහළ ගියේය.

රක්ෂණ අංශය⁵

ලාභදායීතාව පහළ ගිය ද, දළ ලියාහළ වාරිකවල (Gross Written Premiums) සහ වත්කම්වල ශක්තිමත් වර්ධනය හේතුවෙන් 2025 වසර තුළ දී රක්ෂණ අංශය ප්‍රසාරණය විය. දිගු කාලීන රක්ෂණ සමාගම් ලෙස ක්‍රියාත්මක වූ සමාගම් 15කින් සහ සාමාන්‍ය රක්ෂණ සමාගම් ලෙස ක්‍රියාත්මක වූ සමාගම් 14කින් මෙම අංශය සමන්විත විය. මීට අමතරව, 2025 වසර අවසානය වන විට රක්ෂණ තැරැවිකාර සමාගම් 83ක් ද ක්‍රියාත්මක විය.

රක්ෂණ අංශය 2024 වසරට සාපේක්ෂව 2025 වසරේ දී දළ ලියාහළ වාරිකවල සැලකිය යුතු වර්ධනයක් වාර්තා කළේය. වසර තුළ දී දිගු කාලීන සහ සාමාන්‍ය රක්ෂණ උප අංශවල දළ ලියාහළ වාරික පිළිවෙළින් 23.5%කින් සහ 13.1%කින් වර්ධනය විය. මේ අතර, දිගු කාලීන රක්ෂණ උප අංශයේ වත්කම් වාර්ෂික ලක්ෂ්‍යමය වශයෙන් 14.6%කින් වර්ධනය වූ අතර, සාමාන්‍ය රක්ෂණ උප අංශයේ වත්කම් ද 2024 වසරේ දී දක්නට ලැබුණු සංකෝචනයට සාපේක්ෂව 2025 වසර අවසානයේ දී වාර්ෂික ලක්ෂ්‍යමය වශයෙන් 25.5%කින් වර්ධනය විය. ඒ අනුව, 2025 වසර අවසානයේ දී රක්ෂණ අංශයේ මුළු වත්කම් 17.1%කින් වාර්ෂික ලක්ෂ්‍යමය පදනම මත වර්ධනය විය.

2025 වසර තුළ දී සාමාන්‍ය සහ දිගු කාලීන රක්ෂණ උප අංශවල බදු පෙර ලාභය පිළිවෙළින් 9.9%කින් සහ 0.6%කින් සංකෝචනය විය. ඒ අනුව, දිගු කාලීන සහ සාමාන්‍ය රක්ෂණ උප අංශ දෙකෙහිම වත්කම් මත ප්‍රතිලාභ අනුපාත, 2024 වසර අවසානයේ දී පිළිවෙළින් 3.7% සහ 7.8% සිට 2025 වසර අවසානයේ දී පිළිවෙළින් 3.3%ක් සහ 6.4%ක් දක්වා පහත වැටුණි. ඒ සමඟම, දිගු කාලීන සහ සාමාන්‍ය රක්ෂණ උප අංශවල ගෙවන ලද හිමිකම් ප්‍රමාණය, පෙර වසරට සාපේක්ෂව 2025 වසර අවසානයේ දී

4 රජයේ සුදාකුම්පත් සඳහා ආණ්ඩාගාර බිල්පත්, ආණ්ඩාගාර බැඳුම්කර සහ ප්‍රතිවිකුණුම් ඇතුළත් වේ.
5 මෙම පරිච්ඡේදය සඳහා ජාතික රක්ෂණ භාර අරමුදලේ (National Insurance Trust Fund - NITF) ප්‍රතිරක්ෂණ ව්‍යාපාරය සලකා බලා නොමැත. තවද, රක්ෂණ අංශය පිළිබඳ මෙම කොටසේ ඉදිරිපත් කර ඇති දත්ත විශේෂයක කර නොමැත.

පිළිවෙළින් 25.1%කින් සහ 9.6%කින් ඉහළ ගියේය. දිවා සුළු කුණාටුවෙන් පැන නගින රක්ෂණ හිමිකම්, සාමාන්‍ය රක්ෂණ උප අංශය තුළ සැලකිය යුතු ලෙස නිරූපණය වන අතර, මුළු හිමිකම් වටිනාකමෙන් බහුතරයක් මෝටර් රථ නොවන හිමිකම් වශයෙන් පවතී.

2025 වසර අවසාන වන විට දිගු කාලීන සහ සාමාන්‍ය රක්ෂණ උප අංශවල ප්‍රාග්ධන ප්‍රමාණාත්මකතාව පහත වැටුණ ද, ඒවා අවම අවශ්‍යතාවයන්ට වඩා ඉහළින් පැවතුණි. ඒ අනුව, දිගු කාලීන සහ සාමාන්‍ය රක්ෂණ උප අංශවල ප්‍රාග්ධන ප්‍රමාණාත්මකතා අනුපාත, 2024 වසර අවසානයේ දී පිළිවෙළින් වාර්තා වූ 338.0% සහ 322.0% සිට 2025 වසර අවසානය වන විට පිළිවෙළින් 327.0%ක් සහ 230.6%ක් දක්වා පහත වැටුණි. තවද, දිගු කාලීන සහ සාමාන්‍ය රක්ෂණ උප අංශවල මුළු වත්කම්වලට ප්‍රාග්ධන අනුපාතය, 2024 වසර අවසානයේ දී පිළිවෙළින් 0.19 සහ 0.44 සිට 2025 වසර අවසානය වන විට පිළිවෙළින් 0.18ක් සහ 0.37ක් දක්වා පහත වැටුණි.

සේවක අර්ථසාධක අරමුදල

විශ්‍රාම අරමුදල් අංශයේ මුළු වත්කම්වලින් 80.5%ක් නියෝජනය කරන සේවක අර්ථසාධක අරමුදල, ඉතිහාසයේ වාර්තා වූ ඉහළම ශුද්ධ සාමාජික දායක මුදල් ලැබීම් සහ ආයෝජන ආදායම හේතුවෙන් 2025 වසරේ දී තවදුරටත් වර්ධනය විය. ඒ අනුව, 2025 වසර අවසානයේ දී අරමුදලෙහි ශුද්ධ වටිනාකම රුපියල් බිලියන 4,942.9ක් ලෙස වාර්තා වූ අතර, එය 2024 වසර අවසානයේ දී පැවති රුපියල් බිලියන 4,375.7ට සාපේක්ෂව 13.0%ක වැඩි වීමකි. ඊට සමගාමීව, මෙම කාලසීමාව තුළ සාමාජිකයන් වෙත වූ මුළු වගකීම්වල වටිනාකම ද 13.1%කින් වැඩි විය. 2025 වසර සඳහා මුළු සාමාජික දායක මුදල් ලැබීම් රුපියල් බිලියන 270.8ක් දක්වා 15.6%කින් වැඩි වූ අතර, සාමාජිකයින්ට සහ ඔවුන්ගේ නෛතික උරුමකරුවන් හට ගෙවන ලද සමස්ත ප්‍රතිලාභ ප්‍රමාණය රුපියල් බිලියන 176.0ක් දක්වා 6.4%කින් අඩු විය. ඒ අනුව, අරමුදලේ ශුද්ධ සාමාජික දායකත්වය, 2024 වසරේ දී වාර්තා වූ රුපියල් බිලියන 46.3 සිට 2025 වසරේ දී රුපියල් බිලියන 94.8ක් දක්වා වර්ධනය විය.

2025 වසරේ දී සමස්ත අරමුදලේ ආයෝජන ආදායම රුපියල් බිලියන 552.7ක් ලෙස වාර්තා වූ අතර, එය පෙර වසරේ වාර්තා කළ රුපියල් බිලියන 513.8 හා සැසඳීමේ දී 7.6%ක වර්ධනයකි. පොලී ආදායම අරමුදලෙහි ප්‍රධාන ආදායම් ප්‍රභවය ලෙස අඛණ්ඩව පැවති අතර, එය 2024 වසරේ දී උපයන ලද රුපියල් බිලියන 455.1ට සාපේක්ෂව 2025 වසරේ දී රුපියල් බිලියන 506.9ක් දක්වා 11.4%කින් වර්ධනය විය. කොළඹ කොටස් හුවමාරුවෙහි (Colombo Stock Exchange) දක්නට ලැබුණු සැලකිය යුතු කාර්යසාධනය

6 විශ්‍රාම අරමුදල් අංශය සඳහා සේවක අර්ථසාධක අරමුදල, සේවා නියුක්තයන්ගේ භාර අරමුදල, රාජ්‍ය සේවා අර්ථසාධක අරමුදල සහ අනෙකුත් අනුමත විශ්‍රාම වැටුප් හා අර්ථසාධක අරමුදල් ඇතුළත් වේ.

2.8 සංඛ්‍යා සටහන					
සේවක අර්ථසාධක අරමුදලේ කාර්යසාධනය පිළිබඳ වසර පහක සාරාංශය					
අයිතමය	2021	2022	2023	2024	2025 (අ)
අරමුදලේ ශුද්ධ වටිනාකම (රුපියල් බිලියන)	3,166.1	3,459.9	3,886.7	4,375.7	4,942.9
සාමාජිකයන් වෙත වූ මුළු වගකීම් (රුපියල් බිලියන)	3,066.9	3,380.6	3,817.9	4,289.5	4,852.6
මුළු දායක මුදල් ලැබීම් (රුපියල් බිලියන)	165.7	194.6	210.6	234.4	270.8
මුළු ප්‍රතිලාභ ගෙවීම් (රුපියල් බිලියන)	118.2	163.0	215.9	188.1	176.0
ශුද්ධ දායක මුදල් ලැබීම් (රුපියල් බිලියන)	47.5	31.6	(5.3)	46.3	94.8
සාමාජික ශේෂ මත පොලී අනුපාතිකය (%)	9.00	9.00	13.00	11.00	10.75
මුළු සාමාජික ගිණුම් ගණන (මිලියන)	20.3	21.0	21.5	22.2	22.2
දායක මුදල් ගෙවමින් පවතින සාමාජික ගිණුම් ගණන (මිලියන)	2.5	2.7	2.6	2.9	2.9

(අ) තාවකාලික මූලාශ්‍රය: සේවක අර්ථසාධක අරමුදලේ දෙපාර්තමේන්තුව, ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව

හේතුවෙන් වෙළඳපොළ මිල ගණන් (Fair Value) මත ගණනය කරන ලද ශුද්ධ ලාභ ඉහළ යෑම සහ ඉහළ ලාභාංශ ආදායම්, ආයෝජන ආදායමේ වර්ධනයට දායකත්වයක් දක්වන ලදී. අරමුදලෙහි දළ ආදායමට සාපේක්ෂව මෙහෙයුම් වියදම් අනුපාතය 2025 වසරේ දී 0.6%ක මට්ටමක පවත්වගෙන යන ලදී. ආයෝජන ආදායම වැඩි වීම හේතුවෙන් 2025 වසරේ දී අරමුදලෙහි බදු වියදම ද රුපියල් බිලියන 69.5ක් දක්වා වැඩි විය. 2025 වසර සඳහා සාමාජික ශේෂයන් මත 10.75%ක පොලී අනුපාතයක් ලබා දීමට මහ බැංකුවේ පාලක මණ්ඩලය විසින් අනුමැතිය පළ කර ඇත.⁷

සේවා නියුක්තයන්ගේ භාර අරමුදල

2025 වසර අවසානයේ දී සේවා නියුක්තයන්ගේ භාර අරමුදලේ වත්කම් පදනම රුපියල් බිලියන 670.5ක් දක්වා වාර්ෂික ලක්ෂ්‍යමය පදනම මත 14.4%කින් වර්ධනය විය. 2025 වසර අවසානයේ දී සේවා නියුක්තයන්ගේ භාර අරමුදල විසින් කරන ලද ආයෝජන රුපියල් බිලියන 640.3ක් දක්වා 10.2%කින් ඉහළ ගියේය. මෙම ආයෝජනවලින් 95.5%ක් රජයේ සුරැකුම්පත්වල ආයෝජනය කර ඇති අතර, එම ආයෝජන 2025 වසර අවසන් වන විට රුපියල් බිලියන 611.3ක් දක්වා 11.0%කින් වාර්ෂික ලක්ෂ්‍යමය පදනම මත වර්ධනය විය. මෙම අරමුදල, 2025 වසරේ දී එහි සාමාජික ශේෂයන් සඳහා 10.1%ක ආයෝජන මත ප්‍රතිලාභ උපයා ගැනීමට සමත් විය. අරමුදලේ සාමාජික ගිණුම්

7 මෙම අනුමැතිය කමිකරු විෂය සහ මුදල් විෂය භාර අමාත්‍යවරුන්ගේ එකඟතාවය ලැබීමට යටත් වේ.

මිලියන 17.7න් 2025 වසර අවසානය වන විට ගිණුම් මිලියන 2.5ක් පමණක් සක්‍රීයව පැවතුණි. අරමුදලට දායක වන සේවා යෝජකයන්ගේ සංඛ්‍යාව, 2024 වසර අවසානයේ 80,008 සිට 2025 වසර අවසන් වන විට 84,491ක් දක්වා ඉහළ යන ලදී. සේවා නියුක්තයන්ගේ භාර අරමුදලෙහි මුළු සාමාජික ශේෂය වාර්ෂික ලක්ෂ්‍යමය වශයෙන් 3.2%කින් වර්ධනය වී 2025 වසර අවසානය වන විට රුපියල් බිලියන 582.5ක් දක්වා ළඟා විය. 2025 වසර තුළ දී අරමුදලේ මුළු දායකත්ව මුදල් රුපියල් බිලියන 48.5ක් දක්වා වාර්ෂික ලක්ෂ්‍යමය වශයෙන් 15.6%කින් වර්ධනය වූ අතර, සාමාජිකයින්ට ගෙවන ලද මුළු විග්‍රාම ප්‍රතිලාභ රුපියල් බිලියන 30.3ක් දක්වා වාර්ෂික ලක්ෂ්‍යමය වශයෙන් 9.4%කින් පහළ ගියේය.

අනෙකුත් විග්‍රාම අරමුදල්

විග්‍රාම අරමුදල් අංශයෙන් 1.7%ක් නියෝජනය කරනු ලබන රාජ්‍ය සේවා අර්ථසාධක අරමුදල, 2025 වසර තුළ දී අඛණ්ඩව ප්‍රසාරණය විය. අරමුදලේ මුළු වත්කම්, 2025 වසර අවසානයේ දී රුපියල් බිලියන 106.1ක් දක්වා වාර්ෂික ලක්ෂ්‍යමය වශයෙන් 1.0%ක සුළු වර්ධනයක් පෙන්නුම් කළේය. 2024 වසර අවසානයේ දී 272,575ක් වූ අරමුදලේ ක්‍රියාකාරී සාමාජිකයින් සංඛ්‍යාව, 2025 වසර අවසාන වන විට 269,138ක් විය. මේ අතර, මෙම අරමුදලේ මුළු ආයෝජන, පෙර වසර අවසානයේ දී වාර්තා වූ රුපියල් බිලියන 113.4ට සාපේක්ෂව 2025 වසර අවසානයේ දී රුපියල් බිලියන 76.8ක් දක්වා 32.3%කින් පහළ ගියේය. 2025 වසර අවසන් වන විට රාජ්‍ය සේවා අර්ථසාධක අරමුදල, එහි මුළු ආයෝජනවලින් 63.2%ක් රාජ්‍ය සුරැකුම්පත්වල ආයෝජනය කර තිබූ අතර, 2025 වසර තුළ දී අරමුදලේ සාමාජික ශේෂය මත ප්‍රතිලාභ අනුපාතය 9.00%ක් ලෙස වාර්තා විය.

අනුමත විග්‍රාම වැටුප් සහ අර්ථසාධක අරමුදල් 2025 වසර අවසානය වන විට විග්‍රාම අරමුදල් අංශයෙන් 7.0%ක් නියෝජනය කළේය. මෙම අරමුදල් මගින් ආවරණය වන ඇස්තමේන්තුගත සාමාජිකයින් සංඛ්‍යාව 2025 වසර අවසන් වන විට 104,710ක් විය. මීට අමතරව, 2025 වසර අවසානය වන විට අරමුදලේ මුළු වත්කම් ප්‍රමාණය රුපියල් බිලියන 433.3ක් දක්වා වැඩි වූ අතර, එම කාලය අවසානයේ දී අරමුදලේ මුළු ආයෝජන ප්‍රමාණය ද රුපියල් බිලියන 308.5ක් දක්වා වර්ධනය විය.

2.3 මූල්‍ය වෙළඳපොළ කාර්යසාධනය

දේශීය මුදල් වෙළඳපොළ

2025 වසර මුළුල්ලේ ම දේශීය මුදල් වෙළඳපොළෙහි සමස්ත වශයෙන් ද්‍රවශීලතා අතිරික්ත තත්ත්වයක් පැවතුණ අතර, මහ බැංකුව මගින් සිදු කළ සැලකිය යුතු විදේශ විනිමය මිල දී ගැනීම් ඒ සඳහා ප්‍රධාන වශයෙන්

දායක විය. කෙසේ වෙතත්, දේශීය මුදල් වෙළඳපොළ තුළ සමස්ත වශයෙන් අතිරික්ත ද්‍රවශීලතාවයක් පැවතිය ද, වෙළඳපොළ සහභාගිවන්නන් අතර ද්‍රවශීලතා ව්‍යාප්තියෙහි අසමතුලිතතා පැවතුණි. 2025 වසරේ ජනවාරි මස අවස්ථා කිහිපයක දී හැරුණු විට, විවට වෙළඳපොළ මෙහෙයුම් (Open Market Operations - OMOs) හරහා අතිරේක ද්‍රවශීලතාව සැපයීම සඳහා මහ බැංකුව දේශීය මුදල් වෙළඳපොළට මැදිහත් නොවීය. 2025 වසරේ දී මුදල් වෙළඳපොළ පොලී අනුපාතික ව්‍යුහය, මහ බැංකුවේ ලිහිල් මුදල් ප්‍රතිපත්ති ස්ථාවරය පිළිබිඹු කරමින් සමස්තයක් ලෙස පහළ මට්ටමක පැවතුණි. කෙටි කාලීන වෙළඳපොළ පොලී අනුපාතික සම්බන්ධයෙන් ගත් කල, බර්ත සාමාන්‍ය ඒක්ෂණ මුදල් අනුපාතිකය (Average Weighted Call Money Rate - AWCMR) සහ බර්ත සාමාන්‍ය ප්‍රතිමිලදී ගැනුම් අනුපාතිකය (Average Weighted Repo Rate - AWRR), 2025 වසරේ ජූලි මස මැද භාගය දක්වා එක්දින ප්‍රතිපත්ති පොලී අනුපාතිකය (Overnight Policy Rate - OPR) සමඟ බොහෝ දුරට අනුරූපව පැවතුණි. එසේ වුවද, ද්‍රවශීලතා ව්‍යාප්තියෙහි පැවති අසමතුලිත තත්ත්වයන් හේතුවෙන් දේශීය මුදල් වෙළඳපොළ පොලී අනුපාතික ඉන් පසු මාසවල දී ක්‍රමයෙන් ඉහළ යන ලදී. 2025 වසර අවසානය වන විට බර්ත සාමාන්‍ය ඒක්ෂණ මුදල් අනුපාතිකය (AWCMR) සහ බර්ත සාමාන්‍ය ප්‍රතිමිලදී ගැනුම් අනුපාතිකය (AWRR) පිළිවෙලින් 8.04%ක් සහ 8.06%ක් ලෙස වාර්තා වුවද, ඉන් පසුව එම අනුපාතිකවල යම් පහළ යෑමක් දක්නට ලැබුණි. දේශීය මුදල් වෙළඳපොළ ක්‍රියාකාරකම් සම්බන්ධයෙන් ගත් කල, ඒක්ෂණ මුදල් වෙළඳපොළෙහි මෙන්ම ප්‍රතිමිලදී ගැනුම් වෙළඳපොළෙහි ද ඉහළ ක්‍රියාකාරිත්වයක් පෙන්නුම් කරමින් ගනුදෙනු පරිමාවෙහි ඉහළ යෑමක් වාර්තා විය.

දේශීය විදේශ විනිමය වෙළඳපොළ

ශක්තිමත් වෙළඳපොළ විශ්වාසය සහ ඉහළ සහභාගිත්වය පිළිබිඹු කරමින්, 2024 වසරට සාපේක්ෂව 2025 වසරේ දී දේශීය අන්තර් බැංකු විදේශ විනිමය වෙළඳපොළ ක්‍රියාකාරකම්වල සැලකිය යුතු වර්ධනයක් නිරීක්ෂණය විය. ඒ අනුව, 2024 වසරේ දී දේශීය විදේශ විනිමය අන්තර් බැංකු වෙළඳපොළෙහි එ. ජ. ඩොලර් බිලියන 16.3ක් ලෙස වාර්තා වූ වෙළඳ පරිමාව, 2025 වසරේ දී එ. ජ. ඩොලර් බිලියන 19.6ක් දක්වා 20.2%කින් ඉහළ යන ලදී. මෙම ප්‍රවණතා මධ්‍යයෙහි නමා විදේශ විනිමය ප්‍රතිපත්තිය තුළ අවශ්‍ය මැදිහත්වීම් සිදු කරමින්, මහ බැංකුව විසින් දේශීය විදේශ විනිමය වෙළඳපොළෙහි අධික උච්චාවචන සීමා කරන ලද අතර නිල විදේශ සංචිත ගොඩනැගීමට ද සහාය විය. ඒ අනුව, 2025 වසර තුළ දී, මහ බැංකුව විසින් පියවීමේ දින පදනම මත එ. ජ. ඩොලර් මිලියන 2,100.4ක් වෙළඳපොළෙන්

අවශේෂණය කරගන්නා ලද අතර, වෙළඳපොළ වෙත එ. ජ. ඩොලර් මිලියන 108.0ක් සපයමින්, ශුද්ධ වශයෙන් එ. ජ. ඩොලර් මිලියන 1,992.4ක විදේශ විනිමය මිල දී ගැනීමක් සිදු කරන ලදී. දේශීය විදේශ විනිමය වෙළඳපොළෙන් මහ බැංකුව සිදු කරන ලද මෙම ශුද්ධ මිල දී ගැනීම් මෙන්ම විනිමය හුවමාරු (swap) ගනුදෙනු ද, 2025 වසරේ දී විදේශ සංචිත ශක්තිමත් කිරීමට දායක විය.

රජයේ සුරැකුම්පත් වෙළඳපොළ

2025 වසරේ මුල් භාගයේ දී ප්‍රාථමික වෙළඳපොළෙහි භාණ්ඩාගාර බිල්පත් සහ භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කරවල ඵලදා අනුපාතික ක්‍රමයෙන් පහළ ගිය අතර, ඉන් පසුව බොහෝ දුරට ස්ථාවරව පැවතුණි. හිතකර සාර්ව ආර්ථික තත්වයන්, ශක්තිමත් රාජ්‍ය මූල්‍ය කාර්යසාධනය සහ රජය විසින් ස්චාරකෂක අරමුදල් පවත්වා ගැනීම, ප්‍රාථමික වෙන්දේසිවල දී ස්ථාවර ඵලදා අනුපාතික පවත්වා ගැනීම සඳහා දායක විය. පෞද්ගලික අංශයේ ණය වර්ධනය ශක්තිමත් වුවද, 2025 වසර පුරාම භාණ්ඩාගාර සුරැකුම්පත් සඳහා වන ආයෝජක ඉල්ලුම ඉහළ මට්ටමක පැවතුණි. මීට අමතරව, 2024 වසරේ දී රුපියල් ට්‍රිලියන 10.5ක් වූ ප්‍රාථමික වෙළඳපොළෙහි භාණ්ඩාගාර බිල්පත් සහ භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කර නිකුත්වීම් මුළු අගය, 2025 වසරේ දී රුපියල් ට්‍රිලියන 7.7ක් දක්වා අඩු විය. ඒ අනුව, ප්‍රාථමික නිකුත්වීම් අඩු වීමට අනුකූලව, 2024 වසර අවසානයේ රුපියල් ට්‍රිලියන 4.1ක් වූ මුළු පියවිය යුතු භාණ්ඩාගාර බිල්පත්වල වටිනාකම, 2025 වසර අවසානය වන විට රුපියල් ට්‍රිලියන 3.1ක් දක්වා පහළ යන ලදී. කෙසේ වෙතත්, 2024 වසර අවසානයේ දී රුපියල් ට්‍රිලියන 14.1ක් වූ මුළු පියවිය යුතු භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කරවල වටිනාකම, 2025 වසර අවසානය වන විට රුපියල් ට්‍රිලියන 15.6ක් දක්වා වැඩි වූ අතර, එහි ප්‍රතිඵලයක් ලෙස පියවිය යුතු රජයේ සුරැකුම්පත්වල සාමාන්‍ය කල්පිරීමේ කාලසීමාව දිගු විය.

ප්‍රාථමික වෙළඳපොළෙහි වෙනස්වීම්වලට අනුකූලව ද්විතීයික වෙළඳපොළ ඵලදා වක්‍රය අඩු වෙළඳ පරිමාවන් මධ්‍යයේ වුවද, 2024 වසර අවසානයට සාපේක්ෂව 2025 වසර අවසානය වන විට පහළට නැඹුරු විය. ඊට අමතරව, වසර 10 සහ දින 91 කල් පිරීමේ කාලයන් අතර ඵලදා පරතරය, 2024 වසර අවසානයේ පැවති පදනම් අංක 285 සිට 2025 වසර අවසානය වන විට පදනම් අංක 309ක් දක්වා පුළුල් විය. මේ අතර, 2025 වසරේ දෙවන භාගයේ දී ද්විතීයික වෙළඳපොළ ක්‍රියාකාරකම් පහළ යන ලදී. ඒ අනුව, වසරේ දෙවන භාගයේ දී දක්නට ලැබුණු වෙළඳ ක්‍රියාකාරකම්වල පහළ යෑම හේතුවෙන්, පිරිවැටුම් අනුපාතයෙහි (Turnover Ratio)⁸ සාමාන්‍යය 2024 වසරේ පැවති 37.2% සිට 2025 වසරේ දී 26.6% දක්වා

පහළ ගියේය. රජයේ සුරැකුම්පත් සඳහා වන ද්විතීයික වෙළඳපොළෙහි දෛනික සාමාන්‍ය වෙළඳ පිරිවැටුම, 2024 වසරේ දී පැවති රුපියල් බිලියන 26.9 සිට 2025 වසරේ දී රුපියල් බිලියන 20.9 දක්වා පහළ යෑමක් වාර්තා කරන ලදී.

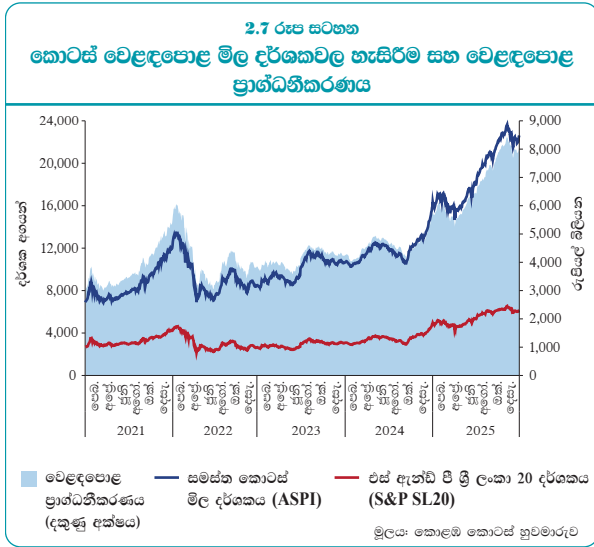
2025 වසර තුළ දී භාණ්ඩාගාර බිල්පත් සහ භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කර සඳහා වන විදේශ ආයෝජකයින්ගේ ඉල්ලුම වැඩිදියුණු විය. ඒ අනුව, 2024 වසරේ දී වාර්තා වූ එ. ජ. ඩොලර් මිලියන 178.9ක ශුද්ධ විදේශ පිටතට ගලා යෑමට සාපේක්ෂව, 2025 වසරේ දී එ. ජ. ඩොලර් මිලියන 247.9ක ශුද්ධ විදේශ ගලා ඒමක් වාර්තා විය. තවද, ඵලදා අනුපාතික ස්ථාවරව පැවතීම නිසා විදේශ ගලා ඒම්වලින් වැඩි ප්‍රමාණයක් භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කර දෙසට නැඹුරු විය. කෙසේ වෙතත්, 2025 වසර අවසානය වන විට, විදේශ ආයෝජකයින් සතු භාණ්ඩාගාර සුරැකුම්පත්වල වටිනාකම, මුළු භාණ්ඩාගාර බිල්පත් සහ බැඳුම්කරවලින් 0.8%ක් ලෙස පැවතුණි.

කොටස් වෙළඳපොළ

ඉහළ ගිය වෙළඳපොළ ප්‍රාග්ධනීකරණය සහ වෙළඳපොළ මිල දර්ශකවල ධනාත්මක වලනයන් මගින් පෙන්නුම් කළ පරිදි, 2025 වසර තුළ දී කොටස් වෙළඳපොළ ඉහළ කාර්යසාධනයක් පවත්වා ගන්නා ලදී. 2024 වසර අවසානයේ දී අත්පත්කරගත් ඉහළ වර්ධනය මත පදනම්ව, 2025 වසරේ දී වෙළඳපොළ පිරිවැටුමේ සැලකිය යුතු ප්‍රසාරණයක් නිරීක්ෂණය වූ අතර, එමගින් වෙළඳපොළෙහි ඉහළ ගිය ආයෝජක ක්‍රියාකාරකම් සහ තිරසර ද්‍රවශීලතාව පිළිබිඹු විය. 2025 වසරේ දෙසැම්බර් 31 වන විට, කොළඹ කොටස් හුවමාරුවෙහි සියලු කොටස් මිල දර්ශකය (ASPI) සහ එස් ඇන්ඩ් පී ශ්‍රී ලංකා 20 (S&P SL20) දර්ශකය පිළිවෙලින් 41.9% සහ 26.6%ක වාර්ෂික වර්ධනයක් වාර්තා කරන ලදී. මෙම වර්ධනය ප්‍රධාන වශයෙන් දේශීය ආයෝජකයින්ගේ දායකත්වයෙන් සිදු වූ අතර, ලිහිල් මුදල් ප්‍රතිපත්ති ස්ථාවරය මධ්‍යයේ, ආයෝජකයින් තුළ විශ්වාසය වැඩි වීම, ධනාත්මක දේශීය සාර්ව මූල්‍ය තත්වයන් සහ සමාගම්වල මූල්‍ය කාර්යසාධනයේ දියුණුව මෙයට බලපාන ලදී. 2025 වසරේ මාස හතක දී ASPI දර්ශකය මාසික ඉහළ යෑමක් වාර්තා කරන ලදී. එම කාලපරිච්ඡේදවලින් මාස පහක් තුළ ASPI දර්ශකය, S&P SL20 දර්ශකය අභිබවා ගිය අතර, එමගින් කොටස් වෙළඳපොළ වර්ධනය සඳහා විශාල ස්ථාපිත සමාගම්වලට සාපේක්ෂව මධ්‍යම හා කුඩා සමාගම් දැක්වූ වැඩි දායකත්වය පිළිබිඹු විය. මෙම විභේදනය මගින් S&P SL20 හි නියෝජනය වන ඉහළ පෙළේ සමාගම්වලට වඩා පුළුල් පරාසයක විසිරුණු වෙළඳපොළ ආයතන කෙරෙහි ඇති සුවිශේෂී ආයෝජක කැමැත්ත පිළිබිඹු

⁸ යම් මාසයකට අදාළව වාර්ෂික පදනම් මත ගණනය කළ ද්විතීයික වෙළඳපොළ පිරිවැටුම, එම මාසය අවසානය වන විට නොපියවා ඇති රජයේ සුරැකුම්පත්වල අගයෙන් බෙදීමෙන් පිරිවැටුම් අනුපාතය (Turnover Ratio) ගණනය කරනු ලබයි.

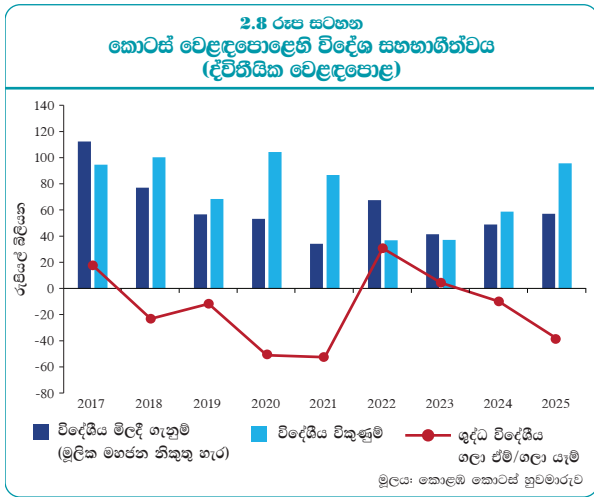

විය. කොටස් වෙළඳපොළ සමස්ත වර්ධනයක් වාර්තා කළ ද, එක්සත් ජනපදයේ නව තීරුබදු ප්‍රතිපත්ති නිවේදනවලින් පසු පැන නැගුණු අභියෝගාත්මක ගෝලීය ආර්ථික දැක්ම සහ තීව්‍ර වූ භූ දේශපාලනික අවිනිශ්චිතතා හේතුවෙන්, 2025 වසරේ මාර්තු සහ අප්‍රේල් මාසවල දී වෙළඳපොළ දර්ශකවල පහත වැටීම් වරින් වර දක්නට ලැබුණි. දිවා සුළි කුණාටුවේ බලපෑමෙන් පැන නැගුණු අවිනිශ්චිතතාවයන් ද හේතු කරගෙන, නොවැම්බර් මාසයේ සිට වෙළඳපොළ දර්ශකවල නැවත පහළ යෑමක් දක්නට ලැබුණි. වෙළඳපොළ ප්‍රාග්ධනීකරණය, 2024 වසර අවසානයේ දී පැවති රුපියල් බිලියන 5,695.6ට සාපේක්ෂව 41.7%කින් ඉහළ ගොස්, 2025 වසර අවසානයේ දී රුපියල් බිලියන 8,068.6ක් ලෙස වාර්තා විය. මේ අතර, 2025 වසර තුළ දී කොළඹ කොටස් හුවමාරුව රුපියල් මිලියන 5,179.2ක සාමාන්‍ය දෛනික පිරිවැටුමක් වාර්තා කළ අතර, එය 2024 වසරේ දී වාර්තා වූ රුපියල් මිලියන 2,240.2ට සාපේක්ෂව සැලකිය යුතු වැඩි වීමකි. තවද, සලකා

බලන කාල සීමාව තුළ වෙළඳපොළ සහභාගීත්වය ඉහළ යෑම හේතුවෙන්, 2024 වසරට සාපේක්ෂව 2025 වසරේ දී, දෛනික ගනුදෙනුවල සාමාන්‍යය 14,684 සිට 31,483ක් දක්වා ඉහළ යන ලදී.

දර්ශක සහ පිරිවැටුම අතින් වෙළඳපොළ ක්‍රියාකාරීත්වයේ සැලකිය යුතු වැඩිදියුණු වීමක් පැවතිය ද, 2025 වසරේ දී කොළඹ කොටස් හුවමාරුවේ ද්විතීයික කොටස් වෙළඳපොළ ශුද්ධ විදේශ ගලා යෑමක් අත්දකින ලදී. ඒ අනුව, 2024 වසර තුළ දී ද්විතීයික කොටස් වෙළඳපොළෙහි වාර්තා වූ රුපියල් බිලියන 9.9ක්, එනම් ආසන්න වශයෙන් ඒ. ජ. ඩොලර් මිලියන 32.6ක් වූ ශුද්ධ විදේශ ගලා යෑමට අමතරව, 2025 වසර තුළ දී රුපියල් බිලියන 38.5ක, එනම් ආසන්න වශයෙන් ඒ. ජ. ඩොලර් මිලියන 127.7ක ශුද්ධ විදේශ ගලා යෑමක් වාර්තා විය. ප්‍රාථමික වෙළඳපොළට ලැබුණු විදේශ ගලා ඒම් ද, 2024 වසරේ දී වාර්තා වූ රුපියල් බිලියන 20.3ක, එනම් ආසන්න වශයෙන් ඒ. ජ. ඩොලර් මිලියන 65.5ක අගයට සාපේක්ෂව, 2025 වසරේ දී රුපියල් බිලියන 1.6ක, එනම් ආසන්න වශයෙන් ඒ. ජ. ඩොලර් මිලියන 5.4ක පහළ අගයක් වාර්තා කරන ලදී.

කොටස් වෙළඳපොළෙහි අනාගත වර්ධන විභවය පිළිබඳව ආයෝජකයින් අතර තවදුරටත් පවතින ධනාත්මක අපේක්ෂා පිළිබිඹු කරමින්, 2025 වසරේ දී ප්‍රධාන වෙළඳපොළ තක්සේරු දර්ශක තවදුරටත් ඉහළ යන ලදී. 2024 වසර අවසානයේ 1.2ක් වූ මිල පොත් අගය (Price-to-Book Value) 2025 වසර අවසානයේ දී 1.4ක් දක්වා ඉහළ යන ලදී. ඊට අමතරව, වෙළඳපොළ මිල ඉපැයුම් අනුපාතය (Price Earnings Ratio) 2024 වසර අවසානයේ දී වාර්තා වූ 8.9 අගයෙහි සිට 2025 වසර අවසානය වන විට 10.7ක් දක්වා ඉහළ යන ලදී. මේ අතර, 2024 වසරේ දී කොටස් වෙළඳපොළ, ප්‍රාථමික කොටස් නිකුතු (Initial Public Offering - IPO) හතරකින් රැස් කළ රුපියල් බිලියන 2.8ට සාපේක්ෂව, 2025 වසර තුළ දී ප්‍රාථමික කොටස් නිකුතු දෙකක් සිදු කරමින් රුපියල් බිලියන 7.5ක් රැස් කරන ලදී.

සාංගමික ණය සුරැකුම්පත් වෙළඳපොළ

2024 වසරට සාපේක්ෂව 2025 වසරේ දී වාණිජ පත්‍ර නිකුත් කිරීම්වල ඉහළ යෑමක් වාර්තා විය. 2025 වසර තුළ දී වාණිජ පත්‍ර නිකුත් කිරීම මගින් රුපියල් බිලියන 5.4ක් රැස් කරගත් අතර, 2024 වසරේ දී එම අගය රුපියල් බිලියන 3.1ක් විය. 2024 වසරේ වාර්තා වූ 12.00% සිට 13.75% දක්වා වූ පරාසයට සාපේක්ෂව, 2025 වසර තුළ දී වාණිජ පත්‍රවල පොලී අනුපාතික 11.00% සිට 12.20%ක් දක්වා වූ පරාසයක විචලනය විය.

හිතකර පොලී අනුපාතික තත්ත්වයන් සහ ඉහළ ආයෝජක ආකර්ෂණය මධ්‍යයේ ඉහළ ගිය නිකුත් කිරීම් සහ වෙළඳ පරිමාවන් හේතුවෙන්, 2024 වසරට සාපේක්ෂව 2025 වසරේ දී සාංගමික ණයකර

වෙළඳපොළ ක්‍රියාකාරකම් ශක්තිමත් කාර්යසාධනයක් පෙන්නුම් කරන ලදී. 2024 වසර තුළ දී, කොළඹ කොටස් හුවමාරුවෙහි ලැයිස්තුගත සමාගම් නවයක් විසින් ණයකර නිකුතු 12ක් හරහා සාංගමික ණයකර සුරැකුම්පත් 28ක් නිකුත් කරන ලද අතර, එමගින් රුපියල් බිලියන 94.8ක ණය ප්‍රාග්ධනයක් රැස් කරන ලදී. ඊට සාපේක්ෂව, 2025 වසරේ තුළ දී සැලකිය යුතු වර්ධනයක් වාර්තා කරමින්, කොළඹ කොටස් හුවමාරුවෙහි ලැයිස්තුගත සමාගම් 21ක් ණයකර නිකුතු 24ක් හරහා සුරැකුම්පත් 59ක් නිකුත් කරමින්, සමස්ත වශයෙන් රුපියල් බිලියන 128.2ක් රැස් කරන ලදී. ස්ථාවර මෙන්ම පාවෙන පොලී අනුපාතික සහිත ණයකර ද 2025 වසරේ දී නිකුත් කරන ලද අතර, පසුගිය වසරේ පැවති 12.00% සිට 15.25%ක් දක්වා වූ පරාසයට සාපේක්ෂව, 2025 වසරේ දී එහි පොලී අනුපාතික 9.75% සිට 13.15%ක් දක්වා වූ පරාසයක පැවතුණි.

2.4 මූල්‍ය අන්තර්ගතභාවය

2025 වසර තුළ දී මහ බැංකුව, මූල්‍ය අන්තර්ගතභාවය පිළිබඳ ජාතික උපායමාර්ගය (National Financial Inclusion Strategy – NFIS) යටතේ මූල්‍ය අන්තර්ගතභාවයට අදාළ මූලපිරීම් අඛණ්ඩව වැඩිදියුණු කළ අතර, එම උපායමාර්ගයෙහි දෙවන අදියර සඳහා පූර්ව සැලසුම් සකස් කිරීමෙහි ද නිරත විය. මූල්‍ය සාක්ෂරතා මාර්ගෝපදේශයෙහි (Financial Literacy Roadmap, 2024-2028) ප්‍රධාන අංගයක් ලෙස, දීපව්‍යාප්ත මූල්‍ය සාක්ෂරතා වැඩසටහන් සැලසුම් කිරීම සහ ක්‍රියාවට නැංවීම සඳහා මග පෙන්වීමක් වශයෙන් මූල්‍ය සාක්ෂරතා විෂය මාලාව මෙම වසර තුළ දී සකස් කර එළි දක්වන ලද අතර, මහජන දැනුවත්භාවය සහ සහභාගිත්වය වැඩිදියුණු කිරීමේ අරමුණින් මූල්‍ය සාක්ෂරතාවය පිළිබඳ විඩියෝ මාලා දෙකක් නිර්මාණය කිරීම ද මීට සමගාමීව සිදු කෙරිණි. රට පුරා මූල්‍ය දැනුවත්භාවය තවදුරටත් වර්ධනය කිරීමේ අරමුණින්, “Fin Lit Expo – 2025” යන තේමාව යටතේ සැප්තැම්බර් - ඔක්තෝබර් කාලසීමාවේ දී මූල්‍ය සාක්ෂරතා මාසය හඳුන්වා දීම ද මෙම වසර තුළ දී සාක්ෂාත් කරගත් වැදගත් සන්ධිස්ථානයකි. මීට අමතරව, මහ බැංකුව විසින් එහි ප්‍රාදේශීය කාර්යාලවල ද සහාය ඇතිව, දිවයින පුරා 70,000කට ආසන්න පිරිසක් ආවරණය වන පරිදි මූල්‍ය සාක්ෂරතා වැඩසටහන් 635කට අධික සංඛ්‍යාවක් පවත්වන ලදී. ශ්‍රී ලංකා බැංකු සංගමයේ (Sri Lanka Banks’ Association – SLBA) සහයෝගය ඇතිව මහ බැංකුවේ අධීක්ෂණය යටතේ ක්‍රියාත්මක වන ණය උපදේශන කේන්ද්‍රය විසින් ප්‍රධාන වශයෙන් අක්‍රීය ණය සහිත ක්ෂුද්‍ර, සුළු හා මධ්‍ය පරිමාණ ව්‍යාපාර සඳහා සහාය වීම ද අඛණ්ඩව සිදු කරන ලදී. 2025 වසර තුළ දී ණය උපදේශන කේන්ද්‍රය වෙත

ලැබුණු විමසීම් 1,257ක ප්‍රමාණයෙන් 75%කට ආසන්න ප්‍රමාණයක් සඳහා, ණය නැවත සැලසුම් කිරීම සහ ප්‍රතිව්‍යුහගත කිරීම තුළින් සාර්ථකව විසඳුම් සපයන ලදී. තවද 2026 වසර තුළ දී, මූල්‍ය අන්තර්ගතභාවය පිළිබඳ ජාතික උපායමාර්ගයෙහි පළමු අදියරේ ප්‍රගතිය ඇගයීම (End-of-Term Evaluation), මූල්‍ය අන්තර්ගතභාවය පිළිබඳ දීපව්‍යාප්ත සමීක්ෂණයක් පැවැත්වීම සහ මූල්‍ය අන්තර්ගතභාවය පිළිබඳ ජාතික උපායමාර්ගයෙහි දෙවන අදියර සකස් කිරීම යන කරුණු සාක්ෂාත් කරගැනීම සඳහා මූල්‍ය අන්තර්ගතභාවය සඳහා වන සන්ධානයේ (Alliance for Financial Inclusion – AFI) තාක්ෂණික සහ මූල්‍ය සහාය සහතික කරගැනීමට මහ බැංකුව සමත් විය.

2.5 මූල්‍ය යටිතල පහසුකම්

ගෙවීම් සහ පියවීම් පද්ධති

සාම්ප්‍රදායික ගෙවීම් උපකරණවලින් ඩිජිටල් ගෙවීම් ක්‍රමවේද වෙත වැඩි පිරිසක් අඛණ්ඩව යොමු වීමත් සමඟ, 2025 වසරේ දී රට තුළ ඩිජිටල් ගෙවීම් භාවිතයෙහි කැපී පෙනෙන වර්ධනයක් දක්නට ලැබුණි. මෙම වර්ධනයට, ඩිජිටල් ගෙවීම් භාවිතය ඉහළ නැංවීම සඳහා වූ මහ බැංකුවේ ප්‍රතිපත්තිමය ක්‍රියාමාර්ග මෙන්ම, ආරක්ෂිත, කාර්යක්ෂම සහ විශ්වාසදායී ජාතික ගෙවීම් පද්ධතියක් පවත්වා ගැනීම සහතික කිරීම සඳහා ගනු ලැබූ ක්‍රියාමාර්ග දායක විය.

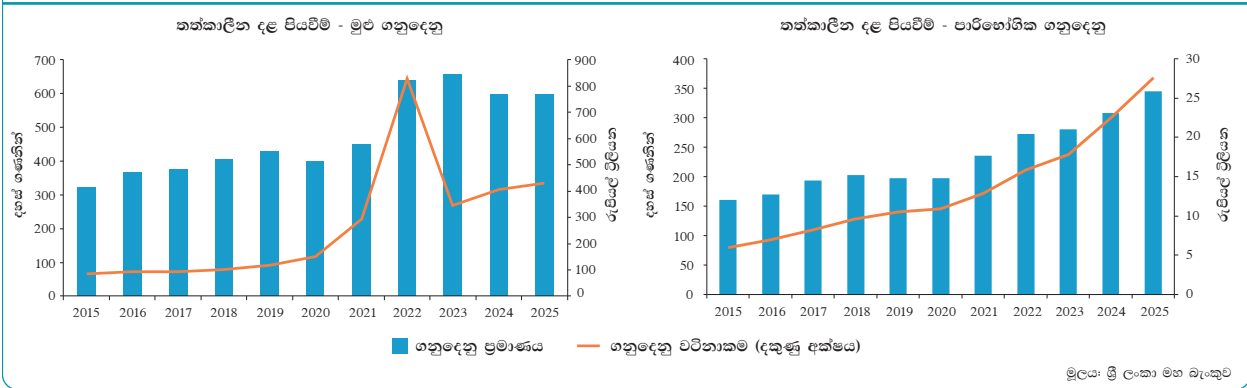
විශාල වටිනාකම් සහිත ගෙවීම් සිදු කිරීම සඳහා යොදා ගන්නා තත්කාලීන දළ පියවීම් (Real Time Gross Settlement – RTGS) පද්ධතිය වන “LankaRTGS” භාවිතය ඉහළ යෑමත් සමඟ විශාල වටිනාකම් සහිත ඩිජිටල් ගෙවීම්වල වර්ධනයක් වාර්තා විය. විශේෂයෙන්, සමාගම් විසින් විශාල වටිනාකම් සහිත ගනුදෙනු සඳහා වෙක්පත් වෙනුවට LankaRTGS පද්ධතිය යොදා ගන්නා බව නිරීක්ෂණය කරන ලදී. තත්කාලීන විශාල වටිනාකම් සහිත ගෙවීම් සිදුකිරීමේ දී RTGS පද්ධතිය භාවිතා කිරීම කෙරෙහි ගනුදෙනුකරුවන්ගේ වැඩි වන විශ්වාසය මනාව පිළිබිඹු කරමින්, 2024 වසරේ දී 10%කින් වර්ධනය වූ පාරිභෝගික ගනුදෙනු 2025 වසරේ දී 12%කින් අඛණ්ඩව වර්ධනය විය. මීට අමතරව, වැඩි දත්ත ප්‍රමාණයක් හුවමාරු කරමින් අනෙකුත් පද්ධතීන් සමඟ අන්තර් ක්‍රියාකාරීත්වයට ද සහාය වන, ISO 20022 ප්‍රමිතියට අනුකූල, මහ බැංකුව විසින් ක්‍රියාත්මක කරනු ලබන මෙම LankaRTGS පද්ධතිය තුළින් මූල්‍ය ආයතන මෙන්ම ව්‍යාපාර ද ප්‍රතිලාභ ලැබීය.

සුළු පරිමාණ ඩිජිටල් ගෙවීම් ද 2025 වසර තුළ දී සැලකිය යුතු වර්ධනයක් වාර්තා කළේය. ලංකාපේ පුද්ගලික සමාගම (LankaPay (Pvt) Limited) විසින්

2.9 රූප සටහන
විශාල වටිනාකම් සහිත ගනුදෙනු ප්‍රමාණය සහ ගනුදෙනුවල වටිනාකම

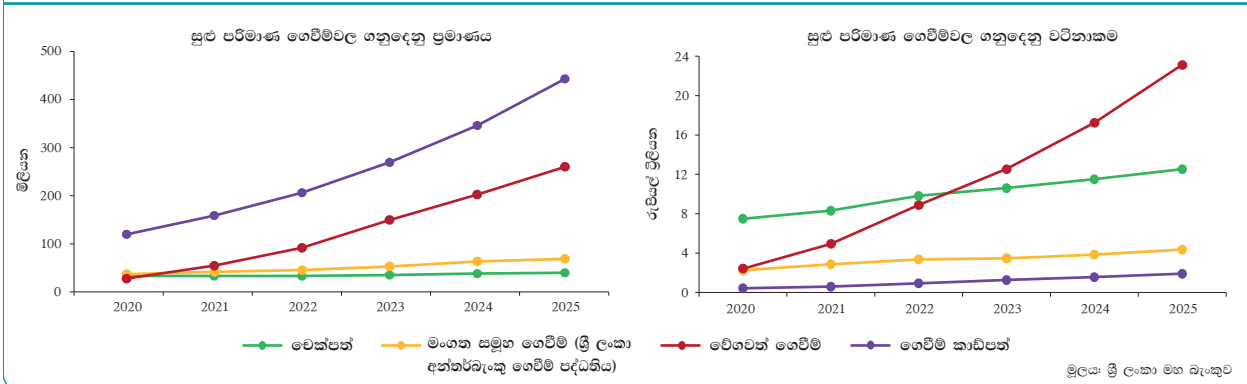
ක්‍රියාත්මක කරනු ලබන, රටෙහි වේගවත් ගෙවීම් පද්ධතිය⁹ වශයෙන් සැලකෙන විද්‍යුත් අරමුදල් පැවරීම් සඳහා වූ පොදු යාන්ත්‍රණය (Common Electronic Fund Transfer Switch – CEFTS) මෙම වර්ධනයට දායක විය. මෙම යාන්ත්‍රණය හරහා සිදු වූ ගනුදෙනුවල වටිනාකම 2024 වසරේ දී සුළු පරිමාණ ගෙවීම්වල මුළු වටිනාකමෙන් 50%ක අගයක් වූ අතර, 2025 වසරේ දී එය 55%ක් ලෙස වාර්තා විය. විශේෂයෙන්, බදු සහ රේගු බදු ආදී ගෙවීම් කටයුතු සඳහා මහජනතාව සහ සමාගම් විසින් මාර්ගගතව මුදල් හුවමාරු කිරීම් භාවිතය වැඩි වීම මෙන්ම, 2025 පෙබරවාරි මාසයේ දී දියත් කරන ලද GovPay පද්ධතිය හරහා රාජ්‍ය ආයතන වෙත මහජනතාව විසින් සිදුකරන ගෙවීම් වැඩි වශයෙන් ඩිජිටල්කරණය වීම යනාදී කරුණු මෙම වර්ධනයට උපකාරී විය.

ජාතික ගෙවීම් යටිතල පහසුකම්වල කලාපීය ඒකාබද්ධතාව ශක්තිමත් කිරීම සඳහා මෙම වසර තුළ දී පියවර ගන්නා ලදී. 2025 වසර තුළ දී, ඩිජිටල් ගෙවීම් සිදුකිරීම සඳහා යොදා ගන්නා ජාතික QR කේත

ප්‍රමිතිය වන LANKAQR භාවිතා කරන වෙළඳුන් හට, AliPay+ පහසුකම සහිත යෙදවුම් භාවිතා කරමින් සංචාරකයින්ට ගෙවීම් සිදුකිරීමට හැකියාව ලබාදෙමින්, AliPay Singapore E-commerce පුද්ගලික සමාගම සමඟ සම්බන්ධ වීමට ලංකාපේ පුද්ගලික සමාගම හට අනුමැතිය හිමි විය. මෙරටට පැමිණි සංචාරකයින් විසින් ඉන්දියාවේ Unified Payments Interface (UPI), චීනයේ UnionPay සහ AliPay+ යනාදී පහසුකම් සහිත යෙදවුම් භාවිතා කරමින් සිදු කරන ලද මුළු LANKAQR ගනුදෙනුවල වටිනාකම පෙර වසරට සාපේක්ෂව 2025 වසරේ දී 69%කින් වර්ධනය වෙමින් රුපියල් මිලියන 713ක් ලෙස වාර්තා වූ අතර, ගනුදෙනු ප්‍රමාණය පෙර වසරට සාපේක්ෂව 185%කින් වර්ධනය වෙමින් ගනුදෙනු 41,481ක් ලෙස වාර්තා විය. තවද, ජාතික ගෙවීම් කවුන්සිලය විසින් මුදල් භාවිතය අවම ආර්ථිකයක් ප්‍රවර්ධනය කරමින් ආරක්ෂිත, කාර්යක්ෂම සහ ගෝලීය වශයෙන් සම්බන්ධිත ජාතික ගෙවීම් පද්ධතියක් සඳහා පහසුකම් සැලසීමට, 2026-2027 සඳහා වූ ජාතික ගෙවීම් පද්ධති මාර්ග සැලසුම (National Payment System Roadmap) දියත් කරන ලදී.

⁹ ක්ෂේත්‍රීය ගෙවීම් පද්ධතිය ලෙස ද හඳුන්වනු ලබන වේගවත් ගෙවීම් පද්ධතිය ගනුදෙනුකරුවන් අතර තක්කාලීනව අරමුදල් හුවමාරු කරයි.

2.10 රූප සටහන
සුළු පරිමාණ ගනුදෙනු ප්‍රමාණය සහ ගනුදෙනුවල වටිනාකම

මූලාශ්‍රය: ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව

මුදල් විශුද්ධීකරණය වැළැක්වීම, ත්‍රස්තවාදයට මුදල් සැපයීම මැඩපැවැත්වීම සහ සමූලඝාතක අවි සංගුණනය සඳහා මූල්‍යනය මැඩපැවැත්වීම

මූල්‍ය අංශයේ සුපිළිපත්භාවය සහ ඔරොත්තුදීමේ හැකියාව වැඩිදියුණු කිරීමේ අරමුණින්, මුදල් විශුද්ධීකරණය වැළැක්වීම, ත්‍රස්තවාදයට මුදල් සැපයීම මැඩපැවැත්වීම සහ සමූලඝාතක අවි සංගුණනය සඳහා මූල්‍යනය මැඩපැවැත්වීම (AML/CFT/CPF) සඳහා වූ ජාත්‍යන්තර ප්‍රමිතීන්ට අනුකූලව මූල්‍ය බුද්ධි ඒකකය අඛණ්ඩව ක්‍රියාත්මක විය. 2006 අංක 06 දරන මුදල් ගනුදෙනු වාර්තා කිරීමේ පනත ප්‍රකාරව මෙහෙයුම් සහ උපායමාර්ගික විශ්ලේෂණ සිදුකරමින් සහ නීතිය බලාත්මක කරන ආයතන සහ නියාමන අධිකාරීන් වෙත ක්‍රියාකාරී මූල්‍ය බුද්ධි තොරතුරු බෙදා හරිමින් මූල්‍ය බුද්ධි ඒකකය එහි ව්‍යවස්ථාපිත වගකීම් ඉටු කළේය. මීට අමතරව, මූල්‍ය බුද්ධි ඒකකය විසින් මූල්‍ය ආයතන සහ නම් කරන ලද මූල්‍ය නොවන ව්‍යාපාර සහ වෘත්තීන්හි අනුකූලතාවය සහතික කිරීම උදෙසා මුදල් විශුද්ධීකරණය වැළැක්වීම, ත්‍රස්තවාදයට මුදල් සැපයීම මැඩපැවැත්වීම සහ සමූලඝාතක අවි සංගුණනය සඳහා මූල්‍යනය මැඩපැවැත්වීම සඳහා වන අධීක්ෂණ හා නියාමන කාර්යයන් සිදු කරන ලද අතර, අව්‍යවස්ථාපිත වත්කම් සහ අව්‍යවස්ථාපිත සේවා සපයන්නන් සඳහා ද මුදල් විශුද්ධීකරණය වැළැක්වීම, ත්‍රස්තවාදයට මුදල් සැපයීම මැඩපැවැත්වීම සහ සමූලඝාතක අවි සංගුණනය සඳහා මූල්‍යනය මැඩපැවැත්වීම පිළිබඳ අධීක්ෂණ රාමුවක් අදියර වශයෙන් ක්‍රියාත්මක කිරීම ආරම්භ කරන ලදී. මූල්‍ය බුද්ධි ඒකකය වෙත 2025 වසර තුළ දී, වාර්තාකරණ ආයතන මගින් යොමු කළ සැක කටයුතු ගනුදෙනු වාර්තා 4,024ක් සහ මහජන පැමිණිලි 169ක් ලැබී තිබුණු අතර, විමර්ශන කටයුතු උදෙසා නීතිය බලාත්මක කරන ආයතන මගින් තොරතුරු ඉල්ලීම් 580ක් ද ලැබී තිබුණි. ගනුදෙනු වාර්තා ලබා ගැනීම සහ විශ්ලේෂණය කිරීම සඳහා මූල්‍ය බුද්ධි ඒකකය විසින් භාවිතා කරන මූලිකම ක්‍රමවේදය වන goAML පද්ධතිය, ඉදිරිපත් කරන ලද වාර්තාවල ගුණාත්මකභාවය, නිරවද්‍යතාවය සහ අඛණ්ඩතාව ඉහළ නැංවීම සඳහා වැඩිදියුණු කළ දත්ත සත්‍යාපන ක්‍රමවේදයක් සමඟ තවදුරටත් ශක්තිමත් කරන ලද අතර, සැක කටයුතු වාර්තා ඉදිරිපත් කිරීම පහසු කිරීම සඳහා මැණික් හා ස්වර්ණාභරණ අලෙවිකරුවන්, නිශ්චල දේපළ අනුනියෝජිතයන් සහ කැසිනෝ ව්‍යාපාර goAML පරීක්ෂණ පද්ධතිය වෙත ඇතුළත් කරන ලදී. තවද මූල්‍ය බුද්ධි ඒකකය විසින්, මූල්‍ය ආයතන සඳහා මුදල් විශුද්ධීකරණය වැළැක්වීම, ත්‍රස්තවාදයට මුදල් සැපයීම මැඩපැවැත්වීම සහ සමූලඝාතක අවි සංගුණනය සඳහා මූල්‍යනය මැඩපැවැත්වීම සම්බන්ධයෙන් පරීක්ෂණ සහ කැසිනෝ ව්‍යාපාර, නිශ්චල දේපළ අනුනියෝජිතයන්, මැණික් හා ස්වර්ණාභරණ වෙළඳුන්, නීතිඥවරුන්, ගණකාධිකාරීවරුන් සහ භාර හා සමාගම් සේවා සපයන්නන් ඇතුළුව නම් කරන ලද මූල්‍ය නොවන

ව්‍යාපාර හා වෘත්තීන් ආවරණය වන පරිදි පරීක්ෂණ පැවැත්වීමෙන් එහි අධීක්ෂණ සහ බලාත්මක කිරීමේ රාමුව ශක්තිමත් කළේය. මෙම පරීක්ෂණවලින් අනාවරණය වූ කරුණු මත පදනම්ව, හඳුනා ගත් මුදල් විශුද්ධීකරණය වැළැක්වීම, ත්‍රස්තවාදයට මුදල් සැපයීම මැඩපැවැත්වීම සහ සමූලඝාතක අවි සංගුණනය සඳහා මූල්‍යනය මැඩපැවැත්වීම සඳහා වූ අනුකූල නොවීම් හේතුවෙන්, මූල්‍ය බුද්ධි ඒකකය විසින් මූල්‍ය ආයතන සහ නම් කරන ලද මූල්‍ය නොවන ව්‍යාපාර සහ වෘත්තීන් කිහිපයක් සඳහා සමස්ත වටිනාකම වන රුපියල් මිලියන 24.6ක පරිපාලනමය දඩ මුදල් පැනවීය. ශ්‍රී ලංකාවේ තෙවන අන්‍යෝන්‍ය ඇගයීම් ක්‍රියාවලිය සම්බන්ධීකරණය කිරීම සඳහා මූල්‍ය බුද්ධි ඒකකය අඛණ්ඩව අවධානය යොමු කළ අතර, ජාතික මට්ටමේ සුදානම් කිරීම සඳහා නායකත්වය ලබා දීම, පාර්ශ්වකරුවන්ගේ ක්‍රියාකාරී සැලසුම් නිරීක්ෂණය කිරීම සහ අන්‍යෝන්‍ය ඇගයීම් ක්‍රියාවලියට සම්බන්ධ ඇගයීම් නිලධාරීන් වෙත අදාළ වාර්තා ලබා දීම හා අවශ්‍ය සම්බන්ධීකරණ කටයුතු සඳහා පහසුකම් සැලසීම සිදු කරන ලදී.

මූල්‍ය අංශයට අදාළ නීති ප්‍රතිසංස්කරණ

2025 වසර තුළ දී මහ බැංකුව, රටෙහි මූල්‍ය පද්ධති ස්ථායීතාව ශක්තිමත් කිරීම සඳහා අවශ්‍ය නීතිමය ප්‍රතිසංස්කරණවල අඛණ්ඩව නිරත විය. ඒ අනුව, 2011 අංක 42 දරන මුදල් ව්‍යාපාර පනත සහ 2017 අංක 12 දරන විදේශ විනිමය පනත සංශෝධනය කිරීමේ ක්‍රියාවලියේ අඛණ්ඩව නියැලුණු මහ බැංකුව, නව ගෙවීම් හා පියවීම් පද්ධති පනතක් කෙටුම්පත් කිරීමෙහි ද නියැලුණේය. මීට අමතරව, බාහිර පාර්ශ්වයන් විසින් ආරම්භ කරන ලද රටෙහි මූල්‍ය අංශයට සම්බන්ධ වෙනත් නීති කිහිපයක් කෙටුම්පත් කිරීමට මෙන්ම නිරීක්ෂණ ලබාදීමට ද මහ බැංකුව සහාය විය. මේ සඳහා, 2026 අංක 01 දරන කොළඹ වරාය නගරය ආර්ථික කොමිෂන් සභාව (සංශෝධන) පනත, බේරාගැනීම්, පුනරුත්ථාපන සහ වස්තූනංගත්ව (ආයතනික සහ පුද්ගලික) පනත් කෙටුම්පත, පොදු වාණිජ්‍යය ව්‍යවසාය (රාජ්‍ය ව්‍යවසාය) පිළිබඳ පනත් කෙටුම්පත සහ ජාතික සංඛ්‍යාලේඛන පනත් කෙටුම්පත ඇතුළත් විය. තවද, මෙරට පවතින මුදල් ණයට දීමේ සහ ක්ෂුද්‍රමූල්‍ය ව්‍යාපාරය සම්බන්ධයෙන් නව නියාමන රාමුවක් සකස් කිරීමෙහිලා 2026 අංක 09 දරන ක්ෂුද්‍රමූල්‍ය සහ ණය නියාමන අධිකාරී පනත කෙටුම්පත් කිරීම සඳහා මහ බැංකුව විසින් අඛණ්ඩව නිරීක්ෂණ ලබාදෙන ලදී.

මූල්‍ය පාරිභෝගික ආරක්ෂණය

2025 වසරේ දී මහ බැංකුව විසින් වගකීම් සහගත වෙළඳපොළ හැසිරීම් ප්‍රවර්ධනය සහ මූල්‍ය පාරිභෝගික අයිතිවාසිකම් ආරක්ෂා කිරීම අරමුණු කරගනිමින් මූල්‍ය පාරිභෝගික ආරක්ෂණ රාමුව අඛණ්ඩව ශක්තිමත්

කිරීමට ප්‍රතිපත්තිමය හා අධීක්ෂණ ක්‍රියාමාර්ග රැසක් ගන්නා ලදී. වගකීම් සහගත වෙළඳපොළ හැසිරීම සහ තරගකාරීත්වය, පාරිභෝගිකයින් හට සාධාරණ සහ සමානාත්මක ලෙස සැලකීම, පැමිණිලි හැසිරවීම හා සහන සැලසීම, පාරිභෝගික මූල්‍ය තොරතුරු ආරක්ෂා කිරීම සහ විනිවිදභාවය හා අනාවරණය කිරීම යනාදී මූල්‍ය පාරිභෝගික ආරක්ෂණ රාමුවෙහි අවශ්‍යතාවන්ට නියාමනය කරන ලද ආයතනවල අනුකූලතාව නිරීක්ෂණය කිරීම සඳහා, මහ බැංකුව පූර්ණ පරිමාණ වෙළඳපොළ හැසිරීම් පරීක්ෂණ සහ තේමාත්මක විමර්ශන හරහා සිය වෙළඳපොළ හැසිරීම් අධීක්ෂණය තීව්‍ර කළේය. මෙමගින් ඉහළ කළමනාකාරීත්ව මට්ටමේ අධීක්ෂණ දුර්වලතා, ආයතනික රාමු ක්‍රියාත්මක කිරීමේ පවතින අඩුපාඩු, තොරතුරු අනාවරණය කිරීමේ ක්‍රියාවලීන් හා පැමිණිලි හැසිරවීමේ යාන්ත්‍රණවල පවතින දුර්වලතා සහ වර්ග ආශ්‍රිත පුළුල් අවදානම් හඳුනා ගත් අතර, එමගින් අධීක්ෂණ තීව්‍රතාව තවදුරටත් ශක්තිමත් කිරීමේ අවශ්‍යතාව ඉස්මතු විය. ඒ අනුව, පූර්ව අවදානම් හඳුනාගැනීම වැඩිදියුණු කිරීම, පූර්වගාමී අධීක්ෂණ කටයුතු සඳහා පහසුකම් සැලසීම සහ දත්ත මත පදනම් වූ අධීක්ෂණ ප්‍රවේශයකට සහාය වීම සඳහා, 2026 වසරේ සිට විතැන් වෙළඳපොළ හැසිරීම් අධීක්ෂණ කටයුතු හඳුන්වා දීමට මහ බැංකුව විසින් තීරණය කරන ලදී. තවද, මහ බැංකුව විසින් සිය මූල්‍ය පාරිභෝගික පැමිණිලි හැසිරවීමේ රාමුව විධිමත් කිරීමට ද 2025 වසර තුළ දී පියවර ගන්නා ලදී. මහ බැංකුවේ පැමිණිලි හැසිරවීමේ යාන්ත්‍රණයට ප්‍රවේශ වීමේ පහසුව සහ ඒ පිළිබඳ මහජන දැනුම්වත්භාවය ඉහළ යෑම හේතුවෙන් අදාළ වසර තුළ ලැබුණු පැමිණිලි සංඛ්‍යාව කැපී පෙනෙන ලෙස වර්ධනය වූ අතර, මෙමගින් මහ බැංකුවේ ආරවුල් විසඳීමේ රාමුව කෙරෙහි මහජන විශ්වාසය වර්ධනය වීම සහ පාරිභෝගික අයිතිවාසිකම් පිළිබඳ දැනුම්වත්භාවය ඉහළ යෑම නිරූපණය විය. 2026 වසරේ දී තාක්ෂණය පදනම් කරගත් ක්‍රමවේද හරහා සිය පැමිණිලි කළමනාකරණ පද්ධතිය නවීකරණය කිරීමට ද මහ බැංකුව සැලසුම් කර ඇති අතර, එමගින් පැමිණිලි නිරාකරණයෙහි කාර්යක්ෂමතාවය වැඩිදියුණු කිරීමට සහ දත්ත මත පදනම් වූ ප්‍රතිපත්ති හා අධීක්ෂණ තීරණ ගැනීම් ශක්තිමත් කිරීමට අපේක්ෂා කෙරේ. මීට අමතරව, මහ බැංකුව සිය පාරිභෝගික ආරක්ෂණ උපදේශන ක්‍රියාමාර්ග පුළුල් කළ අතර, එයට දීපව්‍යාප්ත "පිරිමිඳ යෝජනා ක්‍රමවලට එරෙහිව දැනුම්වත් කිරීමේ සතියක්" පැවැත්වීම මෙන්ම මූල්‍ය සාක්ෂරතාවය වැඩිදියුණු කිරීම සහ මූල්‍ය අවදානම් හා වංචනික මූල්‍ය යෝජනා ක්‍රම පිළිබඳව මහජනතාව දැනුම්වත් කිරීම සඳහා දිවයින පුරා මූල්‍ය පාරිභෝගික දැනුම්වත් කිරීමේ වැඩසටහන් පැවැත්වීම ද ඇතුළත් විය.

තැන්පතු රක්ෂණ හා නිරාකරණ අධිකාරිය

2025 වසර තුළ දී මහ බැංකුව, 2023 අංක 17 දරන බැංකු (විශේෂ විධිවිධාන) පනත යටතේ ස්ථාපිත කරන ලද නිරාකරණ රාමුව ක්‍රියාවට නැංවීම සහ ශක්තිමත් කිරීම යන කාර්යයන්හි අඛණ්ඩව නිරත විය. පනතේ 18වන වගන්තිය ප්‍රකාරව, කුඩා මුදල් සමාගමකට අද්මිනිස්ත්‍රාසිකරුවෙකු පත් කිරීම තුළින් මෙම පනත යටතේ නිරාකරණ පියවර ආරම්භ කිරීම ප්‍රධාන සන්ධිස්ථානයක් විය. මෙම නව නිරාකරණ රාමුව යටතේ ව්‍යවස්ථාපිත නිරාකරණ බලතල ප්‍රථම වරට භාවිතා කිරීම තුළින් තීරණාත්මක කාර්යයන් අඛණ්ඩව ක්‍රියාත්මක කිරීම, තැන්පත්කරුවන්ගේ හිමිකම් ආරක්ෂා කිරීම සහ මෙහෙයුම් කටයුතු ස්ථාවර කිරීම සහතික කරන ලදී. තවද, මහ බැංකුව, ශ්‍රී ලංකා තැන්පතු රක්ෂණ යෝජනා ක්‍රමයේ පරිපාලක වශයෙන් බැංකු (විශේෂ විධිවිධාන) පනතේ විධානයන් අඛණ්ඩව ක්‍රියාත්මක කිරීමට ද කටයුතු කළේය. මීට අදාළව, මහ බැංකුව විසින් මෙම යෝජනා ක්‍රමය පිළිබඳ මහජන දැනුම්වත්භාවය සහ අවබෝධය තක්සේරු කිරීම සඳහා දීපව්‍යාප්ත සමීක්ෂණයක් පැවැත්වූ අතර, එය තැන්පතුකරුවන්ගේ විශ්වාසය වැඩිදියුණු කිරීම අරමුණු කර ගත් මහජනතාව දැනුම්වත් කිරීමේ දිගු කාලීන උපායමාර්ගයක් සකසා ගැනීමට උපකාරී වනු ඇත.

මූල්‍ය අංශයේ ආරක්ෂණ ජාලය ශක්තිමත් කිරීමේ ව්‍යාපෘතිය (Financial Sector Safety Net Strengthening Project – FSSNP) 2025 වසරේ දී ද අඛණ්ඩව ක්‍රියාත්මක විය. ලෝක බැංකුවේ ජාත්‍යන්තර සංවර්ධන සංගමය (International Development Association - IDA) විසින් 2024 වසර අවසානය වන විට ලබා දී තිබූ එ. ජ. ඩොලර් මිලියන 100ට අමතරව තවත් එ. ජ. ඩොලර් මිලියන 30ක මුදලක් 2025 වසර තුළ මෙම ව්‍යාපෘතිය සඳහා මුදා හරින ලදී. 2025 වසරේ ජුනි මාසයේ සිට ක්‍රියාත්මක වන පරිදි මෙම අරමුදල්, අනුමත කරන ලද ආයෝජන ප්‍රතිපත්ති ප්‍රකාශනයට අනුකූලව විදේශ මුදල් සුරැකුම්පත්වල ආයෝජනය කරන ලද අතර, 2025 වසර අවසානය වන විට ශ්‍රී ලංකා තැන්පතු රක්ෂණ යෝජනා ක්‍රමය සතුව එ. ජ. ඩොලර් මිලියන 134.4ක් වටිනා විදේශ මුදලින් ප්‍රකාශිත වත්කම් පැවතුණි. තවද, 2025 වසර අවසානය වන විට ශ්‍රී ලංකා තැන්පතු රක්ෂණ අරමුදල රුපියල් බිලියන 160.9ක් ව පැවති අතර, එහි අනෙකුත් විස්තීර්ණ ආදායම් සංචිතය රුපියල් බිලියන 12.4ක් විය.

තැන්පත්කරුවන්ගේ වන්දි ගෙවීම් සඳහා වූ මෙහෙයුම් රාමුව ශක්තිමත් කිරීමට ද මහ බැංකුව විසින් 2025 වසර තුළ දී පියවර ගන්නා ලදී. තැන්පත්කරුවන්ට වන්දි ගෙවීමේ කටයුතු වේගවත්ව සහ නිවැරදිව සිදු කිරීම සහතික කිරීමේ අරමුණින්, වන්දි ගෙවීම් රාමුව

තාක්ෂණික වශයෙන් නවීකරණය කිරීම සඳහා 2025 වසර තුළ දී ප්‍රමුඛත්වය ලබා දෙන ලදී. ඒ අනුව, ආරම්භයේ දී මුදල් සමාගම් සඳහා ක්‍රියාත්මක කරනු ලැබූ තැන්පත්කරුවන්ගේ දත්ත රැස් කිරීමේ පද්ධතිය, ක්‍රමයෙන් බලපත්‍රලාභී බැංකු සඳහා ද හඳුන්වා දෙන ලදී. ඊට සමගාමීව, තැන්පතු ගිණුම්වලට අනන්‍ය වූ හඳුනා ගැනීමේ අංක ක්‍රමවත්ව සටහන් කිරීම සඳහා මහ බැංකුව ප්‍රධාන පාර්ශ්වකරුවන් සමඟ සහයෝගයෙන් කටයුතු කළ අතර, බලපත්‍ර අවලංගු කරන ලද මුදල් සමාගම්වල තැන්පත්කරුවන්ට වන්දි ගෙවීම ද අඛණ්ඩව සිදු කරන ලදී.

2.6 තිරසර මූල්‍ය

2025 වසර තුළ දී තිරසර මූල්‍ය පෙරදැක්ම 2.0 (Sustainable Finance Roadmap 2.0 - RM 2.0) දියත් කිරීමත් සමඟ මහ බැංකුව සිය තිරසර මූල්‍යකරණ කාර්යයන් ශක්තිමත් කළේය. තිරසර මූල්‍ය පෙරදැක්ම 2.0 ඵලදායී ලෙස ක්‍රියාත්මක කිරීමට සහාය වීම සඳහා මහ බැංකුව, මූල්‍ය අංශයේ පාර්ශ්වකරුවන්ගේ සහයෝගය සහිතව, පාලන ව්‍යුහයක් ස්ථාපිත කළ අතර, එය මූල්‍ය අංශයේ පාර්ශ්වකරුවන්ගේ කමිටුවක් සහ විශේෂිත ක්‍රියාකාරී

කණ්ඩායම් තුනකින් සමන්විත වේ. මෙම ආයතනික රාමුව මගින් සම්බන්ධීකරණ ක්‍රියාමාර්ග සඳහා පහසුකම් සැලසීම, පාර්ශ්වකරුවන්ගේ සහභාගීත්වය වැඩිදියුණු කිරීම සහ ක්‍රමානුකූල ප්‍රගති අධීක්ෂණය අරමුණු කරනු ලැබේ. තිරසර මූල්‍ය පෙරදැක්ම 2.0හි අරමුණු වලට අනුකූලව, මූල්‍ය ආයතන විසින් තිරසර ආයෝජන සඳහා සහාය වන මූල්‍ය නිෂ්පාදන සංවර්ධනය කිරීම, ඔවුන්ගේ අවදානම් කළමනාකරණ රාමුවලට පාරිසරික, සමාජීය සහ පාලන (Environmental, Social and Governance - ESG) සලකා බැලීම් ඒකාබද්ධ කිරීම සහ තිරසරභාවයට අදාළ ප්‍රකාශනවල විනිවිදභාවය වැඩිදියුණු කිරීම අපේක්ෂා කෙරේ. මෙම පියවර මගින් මූල්‍ය අංශයේ භාවිතයන් ජාතික තිරසර ප්‍රමුඛතා සමඟ සහ කාලානුරූපීව වෙනස් වන ගෝලීය භාවිතයන් සමඟ පෙළගැස්වීමට දායක වනු ඇත. මේ අතර, බැංකු විසින් වාර්තා කරන ලද බැංකු අංශයේ තිරසර ණය කළඹ, 2025 වසර අවසානය වන විට මුළු දළ ණය ප්‍රමාණයෙන් 2.0%ක් පමණ විය. මෙමගින් බැංකු අංශය තුළ තිරසර මූල්‍යකරණයේ වර්තමාන ප්‍රවේශ මට්ටම පෙන්නුම් කරන අතර, මූල්‍ය පද්ධතිය තුළ තිරසර ණය දීමේ ක්‍රියාකාරකම් වැඩිදියුණු කිරීම සඳහා අඛණ්ඩ උත්සාහයන්හි අවශ්‍යතාවය අවධාරණය කරයි.

